

Балгарски Книжици.

ПОВРЕМЕННО СПИСАНИЕ

на

Балгарскѣ тѣ Книжнинѣ.

Чрежда са

отъ

Димитрия Мутъева.

ЧАСТЬ ПРЪВА.

№ 4.

Феврари: Книжка Втора.

Съдържание:

- I Продаженіе отъ Житие-то св. Влimentа.
- II Послѣд. граници отъ балгар. История. II.
- III Освременно състояние на балкове-ти. II.
- IV Трофонъ и Ангелица Стихъ отвореніе.
- V Освременна лѣтопись.

Цариградъ-Галата.

У Чинопечетницата на А. Цанкова и Б. Мицкова.

1858.

ИЗВЕСТЬЕ

отъ

ИАСТОАТЕЛИТЪ НА БЛГ. КНИЖИЦИ.

Онѣл лица, кои-то сѫ дали (споредъ извѣстїе-то на ланскійтъ Мѣсецословъ) или ще дадѫтъ отъ веднѣкъ десетъ тѣрски лири, ще земѣтъ до дѣ сѫ живи безъ платы Болгарскитѣ книжици и по едно тѣло отъ сѣка книга дѣто са издаде отъ Болгарската книжнина.

Онѣл лица, които сѫ дали или ще дадѫтъ отъ веднѣкъ петь тѣрски лири, ще земѣтъ додѣ сѫ живи съсъ половина заплаты Болгарскитѣ книжици и по едно тѣло отъ сѣка книга дѣто са издаде отъ Болгарската книжнина.

Онѣл лица, кои-то сѫ дали или ще дадѫтъ отъ веднѣкъ една лира ще земѣтъ до дѣ сѫ живи безъ платы по едно тѣло отъ Мѣсецословъ на Болгарската Книжнина, и ако ѡжатъ, могатъ да земѣтъ и Болгарскитѣ книжици съ едно меджидиѣ среб. по доло отъ цѣната мѣ. — За сѣка другла книга коало ще са издаде отъ Болгар. Книжнина ще имѣ са извѣстявана съсъ сѫщата книга съсъ каква цѣна могатъ да ѹ земѣтъ.

Български Книжици.

№4

ЧАСТЬ I.

1858. ФЕВРУАРИЙ.

КНИЖКА ВТОРА.

ЖИТИЕ СВЕТИ-КЛИМЕНТОВО.

(Продолжение от Февр. Книжка 1, страница 73-74.)

Защо бѣше заповедано, що ако нѣкой се найдетъ да не берѣватъ споредъ изложеніе-то на Френци-те, той да се предаватъ имъ самимъ, за да постѣгнатъ съ него, како що сами сакаletъ. Но кой можешъ да искажетъ си-те мучителни средства, що употреби брѣсъ-та, пошо се боцари, противъ право-слабни-те? Боздъхъ-отъ се гледаше како да издабатъ огнени памни; ибо отъ една страна брѣтици-те нудеха православни-те да прѣниматъ лѫкало-то имъ ученіе; а пакъ отъ друга

страна православни-те не ще да оставатъ отеческа-та си вѣра: Първи-те се готови да употребятъ си-те привилегии и средства; а пакъ втори-те бѣха готови да претърпатъ се. И така еретици-те се борѣжїа противъ православни-те не только съ жестоки мъченїя, но и со грабене на кашн-те имъ, смешаващи съ нечестїе-то христолюбїе; некон пакъ голи и бла-
чеха на тѣрне, и тоа не ѹо где човеки, а на Ѣдемдесетъ и осъмдесетъ години старци. И пакъ по млади-те свещеници и дїакони и продавае на евреи-ти, кога сами они бѣха достой-
ни за Гудина-та участъ и наказанїе: ибо, како онъ ѹо пре-
даде Христа, така и тїе продавае раби-те Христови, иан по
добрѣ да рече, споредъ слова-та Негови, дрѹзи-те Христови,
на вечно оскорблени; и не бѣха мало слѹжители-те църковни, о-
ни, како ѹо казахме погоре, се броиха до двесте. И пакъ
тїе отъ нихъ, ѹо бѣха учители църковни, како Гераздъ, за
кого-то много пажти споменахме, и кой-то родомъ беше Мар-
авецъ, и знаеше совършено оба-та языци, Болгарскій-о и Гър-
чкій-о, и кому-то добротелъ-та Мелодія беше дала епи-
скопскій-о престолъ, а злостъ-та еретическа беше мѣсто отна-
ла; него такоже и Викентиа презвитера, мажъ много славенъ,
и Лаврентій, и Наумъ, и Ангеларій, си-те тїе, и много дрѹ-
ги прочутти, пошо и заключїа въ желеza, и затворїа въ тем-
ница, где никой, никто отъ родни-те имъ никто прїатели-те
имъ не смееше да прїидетъ за да ги утешитъ и поглядастъ;
понеже това беше строго запретено. Но утѣшающій смирен-
ныи Господь и исцелай скрученїя сърцемъ, и веселящій душъ
утѣшенїамъ соразмѣрными множествъ есъ страданий, утѣши-
свати-те низсправъ имъ помощь отъ святаго жилища сво-
го: ибо кога единъ денъ по пѣнис-то на пѣсни-те отъ тре-
тій часъ (защо со всемъ ѹо святіи-те бѣха отегчени со це-

нови-те, (снажни), пакъ и не преставає да се молятъ Богъ),
пееха припѣвъ-отъ на псалми-те, сиречь, Господи иже пре-
свѧтаго твоего дѹха и проч. чрезъ кой то, міс се моли-
ме, да се обновитъ въ насъ снисшедши на Апостоли-те въ
третій часъ Прескетый дѹхъ; тога призвѣ Богъ на земя-та
и жицнини да се тресетъ, и бы трусы велии, како Памелъ кога
се молеше въ темница-та, и тога донде гласъ како отъ небеси,
и той часъ цепови-те начнас да падаestъ и се освободиха отъ
язи-те тїс, конъ толко любовью Христовою бѣхъ съвязанъ помеж-
дѹси. Вога Богъ потресе и разннаша земя-та, се потресое съ-
дебателно и окрестности-ти на градъ-о и жители-те се устра-
шіе отъ тезъ произшествїе и не можемъ да постигнатъ причина-
та негова и знаменіе-то мѣ. Но кога додохъ коде темница-
та и видохъ чудо-то що се стори съ свети-те, сиречъ що цѣ-
поби-те бѣхъ паднале отъ нихъ и они бѣхъ преспокойни и се
наслаждаваes съ божественна, како що говорицъ, Давидъ радость,
тога вчасъ отидоes при кнѧзь-о, и мѣ рекоes: що съ обемъ, що
правимъ? До кога ще мижаме и негледаме истинный-о свѣтъ?
Уши имаме и не слышаме, како идоли-те що опискуватъ Давидъ.
И така нека исповедаме сотворено-то чудо. Нека се увериме
отъ вожиѣ-то знаменіе, или, подобре да рече, нека сближеме се-
беси отдавающи честь тѣмъ, конъхъ Богъ чудесно освободи отъ
язи-те. Но бретици-те дѣрзнае да опровергаватъ чудо-то на-
ко и фарисеи-те що опровергаваes дѣла-та Христови, и кажува-
е, що тиес со волшевство и чародейсково искуство и со една
особена крѣзъльска помощь праватъ чудеса и знаменія. Съ
подобни клеветы пакъ склониха безумиаго Светополка на съвѣт
страна и тога свети-те и обложиѣ ще съ потешки скви, и и
накаваes съ погодми мучения. По три дни послѣ, кога пакъ
они совершиаваes молитви-те третьаго часа, тезъ исто се слѹчи,

шо и понапредъ, сирѣчъ бы трусы и гласъ отъ небеси, и цѣповы-
те паднае: Но богоуборцы-те, пакъ безъ да обхватахъ темъ на-
кнѧзъ-о. облажіе свѣтїи-те съ първи-те мѹченїа, за кой-то о-
чевидно тиѣ сами вѣхъ достойны. Но Богъ въ тиѣ скорбни об-
стотельства не ѿстави безъ чутѣшенїе, защо, по три дни по-
слѣ, пакъ третый путь востокъ съише посты мѹченци-те.

(СЛЕДУЕТА.)

ПОСЛѣДНИ-ТИ СТРАНИЦИ

отъ

Б Л Ж Г А Р С К Й - Т Ј И С Т О Р И Ј.

(Вижь Внж. 3 , страница 101)

II.

Подиръ Йоанна не остана законный наследникъ и Тръновскій-тъ престолъ завладѣ Борилъ или Борисъ третій помежду български-ти царе съ това имѧ. Ейна съ Латини-ти и обличителный Съборъ противъ Богомили-ти замѣтъ прѣвѣтъ подобинъ на негово-то царуване. Неждѫособие, кое-то съ престрѣ подиръ въ Гориц-тъ България помежду него и Аспеневи-ти сынове Йоанна и Александра замѣа вторж-тъ половинъ на десетилѣтне-то негово правление (1207—1217), кое-то съ свръхи съ предаване-то на Тръново подиръ семилѣтни осада и съ насилиственикъ смърть Борисовъ.

История-та на прѣви-ти царе отъ Аспеневъ-тъ родъ военще е тѣмна и прѣставя твърдѣ мало факти, отъ които да може историкъ да обозрѣ или по добрѣ да прозрѣ въ кактрѣшно-то държавно устройство. Въкашини-ти успѣхи въ военни-ти дѣла и въ дипломатически-ти сношения наистинѣ

забијатъ отъ вѣтрѣшикъ-тѣ силѣ на дрѣжавѣ-тѣ; нѣ тоба не можемъ да приложимъ и на управителѣ-ти отъ вторж-
та болгарскѣ династии, защо-то тѣхны-ты успѣхи вѣж
брѣмennы и скоропѣходливи. Постоянны раздоры съ вѣсточ-
ни-ти Императори, кон-то не можихъ да тѣшишъ развитие-
то на болгарскѣ-тѣ народность въ Болгаріи, и като сѧ си-
лихъ съ всѣкій начинъ да ѹбъ ослабијатъ, фаснихъ съ то-
ва прѣво-то нападение на Цариградъ. Ватаци позна че сюз-
тъ съ Болгари-ти вѣ необходимъ; нѣ той-зи сюзъ, кой-то
вѣ заключенъ въ минувѣтъ на страхъ-тѣ, ослабѣ и сѧ прѣ-
киси, като сѧ ивихъ Палеологовци въ цариградскы-ти стѣ-
ни. Позна нѣждж-тѣ на той-зи сюзъ и Іоаннъ II Аѣфъ сынъ
на Аѣфъ вѣстановителя и въ продолжение-то на двѣйсѧть и
четыре годишно-то правление постоянно съ успѣхъ поддѣ-
жаше исплѣденї-тѣ отъ Цариградъ вѣсточни Римскѣ Импе-
рии. Нѣ съ смрѣть-тѣ мѣ вѣдно (1241) политический-тѣ
животъ на Болгаріи приема друго направление. Наслѣдни-
ци-ты нѣговы Валоманъ (1245) и Михаилъ (1259) единъ отъ
Маринъ Венгерскѣ-тѣ, и другы отъ Иринѣ дѣцеріѣ на Тео-
дора Ангела отъ Болгаріи, появихъ сѧ като сѣнки на тѣнов-
скій-тѣ прѣстолѣ посредь чесици и вѣйнѣ дѣхъ на вояри-
тѣ. Нѣ още по сило сѧ раззиграхъ династическы-ти страсти,
кон-то още по широко развиихъ матежный-тѣ дѣхъ на пар-
тии-ти, кога сѧ иви Валоманъ II, сынъ на Александра Аѣфна.
Като прѣвари той да захване прѣстолѣ и насилию сѧ еже-
ни за вдовицѣ-тѣ Михаиловѣ дѣцеріѣ на Махсебецкій-тѣ
Банъ-Ростиславъ¹), той побѣди съ тоба отъ единѣ страни.

¹) Вижъ Ростиславъ Михаиловичъ рѣс: удѣланый Кнѧзъ
на Дѹниѣ въ XIII вѣкѣ. (С.-Пб. 1855. Ж. м. и. пр. ч. LXXI).

Бенгриј да са смѣси въ вазгарски-ти дѣла, кое-то искаше да у-
држи въ Ростиславовий-тъ родз царский-тъ вѣнецъ Тръновский,
а отъ другъ странъ откры на болири-ти путь да са борѣтъ
помеждъ си за той-зи злочеститъ вѣнецъ, а родз-тъ Асбеневъ,
ако и отъ женскож-тъ странъ само, сще существоуваше, изъ вѣ
исподенъ отъ Балгариј.

Не цемъ да са простирамы на длаго за события-та на
послѣдъющи-ти спохи. Слабый-тъ и никакъвъ-тъ Мичъ сынъ
на Ростислава Инчандевичъ, болири Тихомилъ или Тихъ, чу-
дѣлъній деспотъ Святославъ и синопасъ Бордоквенникъ, кого-
то грыцки-ти лѣтописци наричілъ Вордокувасъ¹⁾ единъ по-
диръ драгій измѣжъ са на сценѣ-тѣ и раздирилъ Балга-
риј съ междоусобици дори до 1392 год. Византійско-то пра-
вителство, кое-то имаше въ рѣцѣ-ти си прѣдлогъ за да са
смѣси въ дѣла-та вазгарски, рѣши са да потъпче партии-ти
за да приготви ново-то покорение. Примѣръ-тъ на Цимис-
хъи не бѣ още забравенъ, а той-зи прѣдлогъ бѣ Мичевъ
сынъ Іоаннъ.

Длѣока тайна покрыва и личность-тѣ и дѣянія-та Мичеви.
Да са безвѣренемъ младко навадъ, за да обхиснимъ съ
кей начинъ достигнѣ той Тръновский-тъ прѣстолъ, и какъ
сынъ мъ Іоаннъ станѣ вѣренъ скюзникъ на Грыци-ти. По горѣ

¹⁾ У Пахимера (VI р. 430) стои Кордоконіас, тѣ д' ѿора ἡ
έλληνων γλῶσσα εἰς λάχανον ἐκλιπόμενη, καὶ λαχανᾶς ἐντείθεν φυριζεται.
Г. Срезневский спраедливо вѣлѣжи (рѣс. Бесѣда 1857 т. II.)
че слово-то Вородокувасъ неправильно въ забѣлѣженѣ и требѣ
да са чете Вордоконіасъ Бордоква, кое-то са употреблѣва ч
Балгари-ти и Срѣби-ти. Отъ бордоква вазгарски ще бѫде
Бордоквенникъ, бордокварк окончание икъ и арѣ соотвѣтство-
ватъ на грыцко-то асъ.

споменажмы за Михаила сына на Иоанна II Ясъни. Около 1246 годинъ подиръ прѣднременни тѣ смртъ на брата мъ Валомана, вѣ той възведенъ на Тръновскій-тѣ прѣстолъ. И като сѧ оженъ за дѣщеріж-тѣ на Ростислава Бана сѧ Мачвѣ, Михаилъ найде въ дѣда си доста икъ опорж противъ Императора Батаци, съ кого-то сѧ находиша въ войнѣ. Ростиславъ прие посредничество да помирятъ сѧ съ Батаци, и отиде въ Тръново, гдѣ-то научи сѧ той за смртъта на Императоръ-тѣ, и още че сынъ и наследникъ неговъ, Феодоръ Ласкаръ рѣшилъ сѧ съ да продолжава войнѣ-тѣ сѧ Михаила, за да отнеме градове-ти въ Фракія и Македония, кой-то бѣхъ подъ зависимостъ на Тръновско-то правителство. Едно великолѣпно посолство съпровождаше Сватослава, кога сѧ иви той въ ордиг-тѣ Ласкаровѣ и чудаде мъ сѧ да помирятъ браждебни-ти страни.¹⁾ И като получи богати дарове, възвръна сѧ той въ Тръново, а отъ тѣкъ въ столници-тѣ си Бѣлградъ на Дунавъ-тѣ.

Нѣ скоро бѣ долженъ още ведиже да остави Мачвѣ и да пребрѣза въ Тръново, гдѣ-то сѧ пѣ извръшило страшно прѣстъпление. Михаилъ, кой-то бѣ излѣзвъ единъ день на ловъ около Тръново вѣ убитъ отъ Валомана сына на Александра Иоанновича Ясъни.²⁾ Убиецъ-тѣ за да може да удържи властъ-тѣ, искаше да принуди вдовицѣ-тѣ Михаиловѣ насилио да сѧ вѣнчїе съ него. Нѣ извѣстие-то скоро достигъ до Бѣлградъ, и Ростиславъ пребрѣза съ войсками-тѣ си на помощъ

¹⁾ Асторол. с. 62. — Gregora I, 3 — с. I.

²⁾ Той вѣ вторыи сынъ на Иоаннъ II Ясъни и имаше званіе Себастократоръ.

на дъщерік си.¹⁾ Каломанъ като научи че наближава Ростиславъ, побѣгнѣ, и не свари да са укрые. Той вѣчентъ отъ съонти, конъто са поклонихъ прѣдахъ Ростислава. Михаилъ не оставилъ дѣца. И на царство вѣчъ провозглашенъ Мичъ, който водиша сестра Михаиловъ и владѣши широкы земи въ Фракийск по южный-тъ склонъ Балканскъ²⁾. Венгерскъ историкъ Феслеръ,³⁾ а подириъ него и Вигель⁴⁾ мыслятъ, Мичъ да е сынъ на Ростислава Михаиловичъ.⁵⁾

Като са удали изъ Балгария, Ростиславъ оставилъ Мичъ, съ тайни не дъволни партни на около мѣсяци, конъто само войска-та на Мачеванскъ-тъ Князъ дръжаше въ страхъ и покорность. Изъ токо що потеглихъ тѣ подириъ князи си въ Мачъ, крамолни-ты бояре, въ глахъ-тъ на конъто стояше бояринъ Тихъ или Тихомилъ, Сръбникъ, принудиъ Мичъ да оставилъ Тръново и да еѣга съ женѣ си и дѣца-та си въ Меч

¹⁾ Acropol. Annal. cap 78 о європейскъ аутѣи Каллимахос тѣу єхеину лъговъ ѹаистѣи єдѣзѣи тиу тиу Волгасионъ єржъи спретерѣтасиа, аллъ о Ростиславъ юстѣ стратеуматъи єпелѣвъи тиу Тръновъ тиу ѹиугатѣра тойто тиу тиу Михаилъ сиционъ єилнре. Има-то на дъщерік мѣсяцъ не е известно на гръцки-ти писатели. Отъ другъиисточники и отъ сличение на събитие-то открива са че Ростиславова-та дъщери, конъто е водиша Михаилъ, наречда са въ Грифина.

²⁾ За Мичъ споменувба Nic. Hist. Bizantina t. I, p. 60 еqq. cd. Bonnae. Georg. Pachym t. I, p. 349 – 350. Акрополита, като излага доста на долго тиши събития не споменувба ни единъ думъ за Мичъ (Annales, cap 78) Достойно е за забележване негово-то малъчание, защо-то той е билъ съвременникъ и даже очевидецъ на описано-то събитие.

³⁾ Geschichte der Ungarn t. II. pag 599.

⁴⁾ Allgemeine Welthistorie LXIX pag. 420

⁵⁾ Ростиславъ Михаиловичъ Князъ Мачъ. С-Пб. 1851.

Чл. I. Внѣж. 4.

семвриј. Скоро 1262 год. Мичи тайно остави Јесемвриј, сж надѣждј че ће мју дойде помоћь отъ Ростислава и Венгерци-ти, иви са кзмз Трњово, нз Тихъ го принуди пакъ да је укрыє въ Јесемвриј. Тогы Мичи обурна са кзмз Михаила Палеолога за да мју иска помоћь, и мју са обѣща, ако бы да мју помогне да завладаће трњовски-тъ прѣстолъ, да даде на Бизантинци-ти два приморски града Інхыалъ и Јесемвриј. Палеологъ са склони. Јесемвриј и Інхыалъ вѣхъ злести отъ грѣцкы войски, а Мичи на мѣсто да иде на Трњово вѣ заведенъ сж семейство-то си въ Цариградъ, и въ замѣни на черногорски-ти области, кои-то той даде на Бизантинци-ти, Императоръ-тъ мју даде земљ при рѣкѣ Скамандрѣ близу пристају Града, и тамъ какво-то кавбјатъ грѣцкы-ты историци, той прѣкаралъ дни-ти си въ спокойствије, и въ чудоволствије на семийн-тъ си животъ, като частный члобјекъ, забравилъ честолюбиви ти си замысли.

Нз напрѣдоване-то па Бордоквенника пебѹдихъ Мих. Палеолога да привозе въ Бизантинј Јоанна Мичева сына и сж събѣтъ-тъ на Патриарха Бекка и на државни-тъ Синклитъ, Палеологъ далъ мју дѣцерј си Иринј, и сж той-зи родственији сюзъ надѣшилъ да привлече на странј-тъ си Трњовски-ти бомри. Бизантинска-та поантика отиде по на далечь: бѣ обнародовано, че Јоаннъ, като внуќъ на Јоанна II Псѣни, на кого-то дѣла-та и памать-та още вѣхъ живи и същенији за народъ-тъ, с нај близки-тъ наследникъ на Трњовски-тъ прѣстолъ. Јоаннъ сынъ Мичевъ наистинј родѣше сж сж Псѣнији отъ майчинј си странј, нз Палеолога имаше нѣждј, както казва Пахимеръ, да прѣстави законни доказателства, че є той внуќъ на Псѣни стараго, за кого-то споменжхмы по го-

и чии доказатества не закинутъ да са ивижти въ Византий, приготвени, разумѣва сѧ, отъ искусни составители на родословни записи¹⁾.

Бато вѣ отишъл да се видѣ из Татари-ти Бордеквеникъ въ останали Тръново безъ завранѣ. Той-зи слѹчай вѣ толкотъ по добъръ за Йоанна, защо-то и побече-то бояре нѣхъ недоволни отъ Маринъ, кой-то, като обдобрѣ подиръ смъртъ-та на Константина Тиха, побудена отъ беспримѣрно честолюбие, злобида вѣ и срамъ и радостъ и сѫ вѣнчана съ убиецъ-та на мѣжъ-та и. ²⁾ Всичко помагаше Йоанъ за да замести Тръново, и едно тръжествено пѫтъване на Йоанна и Иринѣ управи сѧ отъ Цариградъ за Тръново, и прѣзъ пролѣтъ-та на 1280 год. тръжествено влѣзохъ тѣ въ столицъ-та на България. Изъ Йоанъ сѧ оказа слабъ и разгленъ правитель, кой-то напомни на Тръновци-ти баща си. Гърци-та войска, кой-то той доведе съ себе си може да удръжи негово-то външне само на нѣколко мѣсяца, и като сѧ брънѣ Бордеквеникъ отъ прѣзъ Дѣнава съ главни-ти сили български, малодушниятъ Йоанъ побѣгна въ Несембринъ, а подиръ сѫ Ѹдали въ Царигр. гдѣто и сѫ губи помеждъ царедворци-ти на Визант. дворъ.

Неуредици и партини-ти сѧ продажаха. Въ Тръново

¹⁾ Rachum. t. I, p. 429. sqq. подобенъ излага чии произшествия, —мететиѳи дѣ καὶ τούτον εἰς τοῦ Πάπκου Ἀσανὸν πάσαν τὴν περὶ αὐτοῦ πληθῶν θραμβεύων τούτον, καὶ δίκαιος προστιθέει τὰς αἵς αἱ τοῖς γε μή διτος λέγουσι κατὰ τινὰ μεμυημένοις χρεῖαν.

²⁾ Марина є бывала сестринца на И. Палеолога, дъщери на сестрѣ мѣ Евлогинѣ, и жена на В. Тиха, отъ кого-то є имала сына Михаила, и Гърци-ты писатели казватъ, че за да уздари прѣстолъ-та Тръновскій за сына си, ти жрътвовала себе си; но това оправданіе є слабо.

вѣхъ сосредоточенніи винчы-ти политическыя страсти на Балканахъ, конь-то рождающъ единого подибръ другы-го сонскателъ на помраченій-тѣ вѣнецъ Псѣнекъ. Помеждъ тѣсъ сонскатели находаще сѧ венрикъ Георгий Тертерий, конь-то тайно изъ по-сланію отъ другы-ти навадише да докачи власть-тѣ и начальство-то, и поскоро отъ другы-ти успѣхъ и въ одно-то и въ друго-то. Чмъ, икъ характеръ, и знатно происхожденіе Тертериево давающъ мѣ первенство прѣдъ другы-ти сонскатели на врѣхъ-нѣ-тѣ власть, и какъ-то сѧ вижда отъ разкази-ти на съвременни-ти, блажнине-то негово на общественни-ти дѣла е было доста голѣмо, за да може да привлѣче на странж-тѣ си варедз-тѣ¹⁾). Михаилъ Палеологъ, конь-то желаше да задобри Тертериа и да го привлѣче на странж-тѣ на зетѣ си Аѣкии, самъ си подбуди честолюбиви-ти замысли негови и мѣ прѣдложи да мѣ даде титулъ деспота, ако напусти жена си и сѧ оженіи за сестрѣ-тѣ на І. Аѣкии. Тертерий сѧ согласи. Жена

¹⁾Придержалъ сѧ побѣствованіе-то Пахымерово, Георгий Пахымеръ, съвременникъ на тѣаи события родилъ сѧ въ Никеа на 1242 год. кога латини-ты вѣхъ призвѣли Византию. Завѣдо съ Палеологами вѣзве той въ Цариградъ, гдѣ-то и въ засмалъ высокы должности по црквищно-то управление и по гражданскѣ-тѣ слѹжбѣ. Той вѣ испрѣва юродурию сиречь распореждаше церемонии-ти кога патриархъ-тѣ слѹжиша, или кога имаше иѣкое црковно тржество. Подибръ вѣ станилъ Протидиос на патриарший-тѣ — забранаше интереси-ти црквищни прѣдъ гражданскій-тѣ Свѣдъ. И напоконъ вѣ становилъ дикарфулаѣ на Императорѣ-тѣ или министрѣ-тѣ на императорскы-ти имущество. Пахымиръ е оставилъ иѣколко филосовски списания и История-та на Византию въ XII книги, конь-то объема событий-та отъ 1258 — 1308 год.

мъ, сестра на боярина Балтимира заедно съ сына си Святослава въ испробована въ Никеиъ, а въ Търново не застанѣ да дойде една отъ дъщерн-ти Инчеви.¹⁾

Това обстоятелство наблюдѣ бѣзъ Тертерия неудоболѣстиво отъ странѣ-тѣ на духовенство-то и на народъ тѣ. И, какъ-то са вижда, не везъ Балтимирово участис. Бордоквеникъ, като развали гръцкы-ти войски Тодорови прѣзъ Дѣнава брънѫ сѧ и бръзаше да заме Търново, това побуди Тертерия на дѣятелность, той до сега притварише сѧ безстрашенъ и равнодушенъ къмъ същественни-ти дѣла. И рѣши сѧ да дѣйствова открыто само кога научи, че пѣсъ има намѣреніе да бѣга нѣзъ България. Тогасъ насокро събра малка снаж и излѣзе да посрѣдиши Бордоквеника, залови търновскы-ти тѣснини, разѣти арѣжини-ти мъ и понуди самаго да бѣга прѣзъ Дѣнавъ-тѣ. Догдѣ Тертерий съ смило-то си нападне въспрѣ Бордоквеника да не блѣзе въ Търново, отъ столицкѣ-тѣ скоро сѧ удалиша къмъ Чрецо море Йоаннъ сънъ Инчевъ съ женѣ си Търновци-ти подж обявилъ на побѣдѣ-тѣ, коиж-то одръжи Тертерий провозгласихъ го царь и го вѣнчихъ на царство на 1289 годинѣ, ако и да бѣ недоболно духовенство-то заедно съ патриарха Тоакъма.²⁾

¹⁾ Аргъ-тѣ дъщеря Инчевъ Евфросинъ водиша Ногай. — Въ Синодикъ-тѣ Борисовъ упоминала сѧ имъ-то Маріи Христолюбивѣнъ царици стараго Тертери и дружѣй Кирамарї благовѣрной царици. Види сѧ прѣва-та Марія е била сестра Балтимирова, а дружга-та Кирамаріа дъщеря Инчева.

²⁾ Третий-тѣ съ това имъ патриархъ търновский. Причина-та на неудоболѣстиво-то не е известна.

Междъ тѣмъ Иоанъ Палеологъ умрѣ. Сынъ и наследникъ неговъ, Андроникъ, залисанъ съ црквиши прѣниа мало обръщаше вниманіе на дѣла-та балгарски. Тертерий наложи врѣмѧ-то за да освободи сына си Святослава, кой-то съ нахождаше въ заточеніе въ Никеи, и съ обръжъ къмъ Йоанна Ангела Комнена, кой-то бѣше деспотъ въ Епиръ, и го проси да бѫде посредникъ помеждъ него и Андроника. Епирскій-тъ владѣтель съ зainteresъба още повече въ това дѣло, защо-то Тертерий мѣ съ бѣ врекълъ да земе сданъ отъ дъщери-ти мѣ за Святослава; Това сближеніе между Тертерия и Ангела охлади Андроника къмъ зетя мѣ Лѣсѣна¹) и оставилъ надежд-тъ си да го види пакъ на балгарскій-тъ прѣстолъ. Но отъ другъ страна това сближеніе бѣше страшно за западни-ти областни, кому-то бѣхъ смиренъ молби-ти на Борзокбеника и на Лѣсѣна, замыслилъ да съ избави изведеніе и отъ единаго и отъ другого, веднажъ като ги напомилъ, заповѣдалъ да отсѣкътъ главъ-тъ на Борзокбеника, истата честъ чакала и Йоанна, на той извѣкалъ и притекла съ Евфрос. на гласъ мѣ и съ прѣмолила Ногаю да дарува жиботъ-тъ на брата ѝ, и той-зи часъ го испроводила въ Цариградъ. Андроникъ мѣ съвалилъ царскій-тъ титулъ и го низвелъ въ достойнство на деспота отъ Романджъ, споредъ договори-ти съ баща мѣ.(т. II, р. 57.) хата тѣ; прѣтѣръ съудъ асъ той патробъ деспотъ роша боцъ алохъ таиотъ.

¹) Борзокбеникъ, като бѣ испѣденъ отъ Балгарнѣ удалъ съ въ ордина-тъ Ногаева между Днисторъ-тъ и Донъ-тъ за да го проси да мѣ помогне да съ връне въ Балгарнѣ. Иоанъ Палеологъ отъ своя страна обръна съ и той да проси Ханъ-тъ да помогне на I. Лѣсѣна, кого-то испрати въ ордина-тъ мѣ съ богати дарове за да умилостви шбри си (Ногай бѣ женецъ за сестрѣ мѣ Евфросиниѣ). Паҳимеръ разсказва че Ногай, кому-то бѣхъ смиренъ молби-ти на Борзокбеника и на Лѣсѣна, замыслилъ да съ избави изведеніе и отъ единаго и отъ другого, веднажъ като ги напомилъ, заповѣдалъ да отсѣкътъ главъ-тъ на Борзокбеника, истата честъ чакала и Йоанна, на той извѣкалъ и притекла съ Евфрос. на гласъ мѣ и съ прѣмолила Ногаю да дарува жиботъ-тъ на брата ѝ, и той-зи часъ го испроводила въ Цариградъ. Андроникъ мѣ съвалилъ царскій-тъ титулъ и го низвелъ въ достойнство на деспота отъ Романджъ, споредъ договори-ти съ баща мѣ.(т. II, р. 57.) хата тѣ; прѣтѣръ съудъ асъ той патробъ деспотъ роша боцъ алохъ таиотъ.

жавъ. Индроникъ не желаше да сѧ размираша съ Тертери и прибръза да испроводи въ Търново пръвъ-тъ мъ женъ Елти-мировъ сестра, съ почетни, кой-то бѣхъ пралични на званието ѝ, а Святослава удъръжъ при себеи като заложникъ. Благодарный-тъ Тертерий отказа га отъ сюзъ-тъ съ Ингела, и за да докажи Индроникъ свое-то приятелство, испрати мъ дъщеря-тъ на Епирский-тъ деспотъ, коя-то бѣше дешла на гости въ Търново, като годеница на сына мъ Святослава Вато съ чвѣри още повече въ искренно-то расположение на Тертери, Индроникъ съ съгласие напоследъкъ да върне сына мъ Святослава, за кое-то много съ содѣйствовалъ и Търновскиятъ Патриархъ Йоанъ, кой-то съ находиаше въ онова брѣмъ за нѣкой частни дѣла въ Цариградъ (1285).

Въ такво положение бѣхъ дѣла-та въ България, кога нападнѣхъ Татаре-ты, и Святославъ показа всичкъ-тъ си дѣйтелонстъ, той открива въ България XII столѣтие, кое-то постепенно до нападаніе-то на България е разслабвало нравственни-ти силы нейни, кон-то нѣмахъ брѣма да сѧ развилятъ и да скрѣпнятъ при пръви-ти ясънѣвци. Святославъ, за кого-то ще поговоримъ по надлѣбо, нежели колко-то казахъ-ми за негови-ти предшественици, въ пропосенъ, така да речемъ, отъ неурядици-ти, кон-то царствоваха нѣ само въ Търново, нѣ и въ всичкы-ти области български, и кон-то членни-хъ татарско-то вторжение. Въ начало-то на това нападаніе Святославъ остава на странѣ; Негово-то положение също нѣмаше такво значение, въ какво-то сѧ иви той отъ подиръ.

Той равнодушно глѣдаше отъ странѣ приближеніе-то на Ногаевъ-тъ ордънъ отъ десѧть хиляди воиници, кон-то като проникъ въ Добруджа безпрѣпятствено прѣвз гъстый-тъ Дели Орманъ повдигаше сѧ къмъ стенинъ-та българска,

Славей-тъ Тертерий въ това време тръсаше помощъ отъ Индроника и не сдѣлъ само помощъ тръсаше той, нѣ и чѣжище. Не помогна Тертерио и жрътвѫ-тъ, коихъ-то принесе той въ аицето на дъщеря си на сына Ногаева Ахъз-тъ на времето допъглаше такъ родство съ небѣрни-ти. Индроникъ не сѣ рѣши да даде Тертерио помощъ, ако и да бѣ чадъжилъ побѣдъ Къропалатъ Гъмбердопълъ (въ началото на 1285 год.) бръзъ татарин-ти при Лесемвриенъ, и намѣсто гостепримство заключи Тертериа въ тѣмница¹⁾ бѣгство-то Тертериево искара ново лице въ редъ-тъ на български-ти правители, нѣ властъ-та мъ не сѣ простира по надалечъ отъ стѣни-ти Тръновскы и царевѫ-тъ ливадъ.²⁾ Това лице въ болинъ Смилачъ, кои-то бѣ избранъ съ Ногаево-то согласие,³⁾ и скоро съ добърши силя-тъ мъ, защо-то и самъ Ногай, като въ испаденъ изъ Молдавия отъ ордненъ-тъ на Тъктай Хана испроводи прѣзъ Аянава единого отъ съноке-ти си да пренеме отъ Смилачъ властъ-тъ бръзъ България. Той въ Чакасъ, кои-то за да привлече на странж-тъ си български-ти кѣши, сбанилъ съ Сватослава, и го приканъ да раздѣлкътъ областъ-ти, кон-те познавахъ още Тръновскій-тъ повелителъ. Бѣдностъ-та Сватославовъ вѣ

¹⁾ Pachym. t. II, p. 262—267. Той билъ затворенъ въ нѣкой малъкъ градецъ близу до Вадрене.

²⁾ Малка полъна на югъ отъ Тръново обустроена отъ български-ти планини, и сѣ пон отъ река Индръ.

³⁾ Смилачъ водиша дъщеря Константиновъ, вратаница на Императора Индроника. Дъщеря Смилачевъ водиша болинъ Евтимира, а Евтимирова сестра водиша, какъ-то видѣхъ по горѣ, Тертерий, а дрѣгъ-тъ мъ сестра водиша болинъ Радославъ, кои-то имаше титълъ Себастократорскій.

върно обезпечение за властъ-тѣ на Татарина, а Тертерий още съм находдаше у Гърци-ти въ заточение, и като нѣмаше пари главно-то средство, Святославъ не можаше нищо да предприме за да восстанови право-то, кое-то на късъ време имаше баща му. Единъ случаѣ помогналъ Святославъ. Приказватъ, че тай намѣрилъ богатъ нѣкотѣръ въ Тръговско-то съсловие¹⁾ и употребилъ пари-ти и за да добиѣ приятели и да приблиѣ мнозина на странж-та ги, приспалъ видителностъ-тѣ на татарский-тѣ князъ, нападналъ веднажъ на палата-тѣ му и го запрѣталъ заедно съ приближенни-ти негови.

Пахъимеръ приказва, че той билъ затворенъ въ темницѣ, и тамъ чудавенъ отъ Европа, кон-то му слѹгували.²⁾

Нѣ Святославъ не съмѣ ограничилъ само съ това за да доктигне пазижъ благъ въръзъ Тръново. Види съмъ че Патриархъ Йосифъ, сѫщий-тѣ, кон-то прѣди нѣколко години бѣ испросилъ въ Цариградъ свободъ-тѣ му, да съ билъ противъ на негово-то стремление. Гърци-ти лѣтописи вѣдѣжатъ че Святославъ заповѣдалъ да хърбаатъ Тръневский-тѣ Свѧтитель

¹⁾ Пахъимеръ (т. II, р. 265) наричалъ ежъ єиконъ, дъщеря на Мангуши, кои-то е била роднинка и наследница на тръговецъ Пантелейонъ. Тя же прѣдставляла и мачеху Пахъимеръ. Външица нейна била Евфросиния сестра Святославова, кои-то Тертерий заседа Чекасъ. Въ Синодикъ-ти на царя Бориса споменувана е: Евфросинии христолюбивѣй царицы цари Святослава, отъ това съмъ видя да е погребъшка Пахъимерова єиконъ. Ти е била пръвата жена Святославова, а втора-та му жена, какъ-то ще видимъ по доказъ била е Годора дъщеря на И. Палеологъ.

²⁾ Pachym. (т. II, р. 262 sqq.) Ιονδαῖος ὑπηρέταις . . . ἀποπίγυε κεκλισμένου.

БЪ ЕДИА СТРѢМНИИЖ ЗА ТАЙНИ-ТИ НЕГОВИ СНОШЕНИЯ СЪ ТАТАРН-ТИ. НЪ КАКВИ СЪ БЫЛИ ТЪКА СНОШЕНИЯ И ИСТИНА ЛИ СЪ БЫЛА ИЗМѢНА И ПРѢДАТЕЛСТВО НА ТАТАРН-ТИ? МѢЧЕНО СЪ ДА СЪ Рѣши. ВЪ ТОВА ВРѢМЯ БѢХЪ МНОГО СОНСКАТЕЛИ НА ТРѢНЕВСКІЙ-ТЪ ПРѢСТОЛЪ, И ВИДИ СЪ ПАТРИАРХЪ-ТЪ ДА СЪ ПОДРЪЖИАХ НѢКОИЖ ПАРТИИЖ, ЗА КОС-ТО СЪ ПОСТРАДАЛЪ ОТЪ СВЯТОСЛАВА, А ЗА ДА ПОКРЫИХЪ ТОВА НАКАЗАНІЕ, ПРИПИСАЛИ МУ СЪ ПРѢДАТЕЛСТВО И ИЗМѢНА. ОСТАВАШЕ ОЩЕ ЖИЕГЪ СЛИЧАЧЪ, ИХЪ И ТОЙ СКОРО ВЪ УБИТЪ ОТЪ СВЯТОСЛАВСВИ-ТИ ДРѢГАРИ И СОУМЫШЛЕННИЦИ,

СЪВРЕМЕННО-ТО СЪСТОЯНИЕ

на

БАНКОВЕ-ТИ

въ Европѣ и Сѣверна Америка.

(Вижъ отъ Феврални Книж. 1, страница 88)

—
II.

Въ други-ти европейски държави находдамъ следующи-ти кредитни устройства:

Въ Белгия отъ 1822 год. съществува банкъ подъ на-
звание: съдружество за поощрение на националнѣ-тѣ промы-
шленность. Цѣль-та мѣ съ да олеснява промышленностъ-тѣ и
трговицѣ-тѣ съ капитали-ти си. Капиталъ-тѣ мѣ вѣше на
1852 год. 35 мил. фр.¹⁾ и запасный-тѣ мѣ (экономический-тѣ)
капиталъ простираше сѫ до 30 мил. фр. Той-зи банкъ имаше
право да пуска и билети, изъ отъ какъ сѫ устрой въ Брюссель
националнѣ-тѣ банкъ, всипрети мѣ сѫ да пуска билети.

¹⁾ Единъ франкъ е равенъ на 5-6 гр.

Въ 1835 год. скюба съ въ Бельгийскъ банкъ на акции, на кого-то капиталъ-тъ въ 1852 год. достигаше до 22 милионовъ фр. а на той-зи банкъ въ дадено право да издаша билеты, въ отъ 1854 год. разрешено му е да издаша само срочни билеты.

Напослѣдъ въ 1850 год. скю помошь тѣ же прѣбѣти для банка устроено въ Брюссель новиѣ банкъ подъ названиемъ Национальный банкъ, кой-то има контори по всички-ти провинциални градове, гдѣ-то съ требува потребностъ. Основній-тъ неговъ капиталъ е отъ 25 милион. фр. отъ прѣбѣти для банка единій-тъ е бѣзмѣа акции на 10 милион. фр. а другій-тъ на 15 милион. фр.

Националь-тъ банкъ има право да издаша билеты за да умножи средства-та си, отваря течущи сметкы, и приема беззахвании вноси - депозити - въ 1852 год. въ сбръщаніе са находахъ билети на той-зи банкъ за 75 милион. фр. а вноси по сметкы-ти имаше до 50 милион. фр. Освѣнъ тиѣ банкове отъ 1848 год. въ Брюссель има още частно сдружество кредитно подъ названиемъ *Union de Crédit*, въ то действова само за ползъ на сдружество-то, и капиталъ-тъ му съ измѣнами ежегодно споредъ число-то на участници-тѣ.

Въ Франціи съществуватъ нѣколько кредитни устройства. Прѣво-то място по международна заслуга французскій-тъ банкъ-частно привилегировано сдружество на акции, устроено още на 1802 год. Той има въ различни места до 38 контори и 9 департаментски банкове, кон-то съществуващи отдавно съхъ съ главній-тѣ банкове, и сега съ негови контори.

Основній-тъ капиталъ на той-зи банкове, като съ присоединихъ и девѧть департаментски банкове, простира съ до 100 милион. фр., а запасній-тъ (економический-тъ) капиталъ до 20

м. фр. Из отъ тѣхъ една часть съ заключава въ недвижимое имѣніе, домаx-тѣ на банкѣ-тѣ стрѣба до 10 м. фр. а побечето е въ правительственни облигации (записи) около 65 м. фр. а въ обрѣщеніе съ пускѣти само до 25 м. фр.

Изъ банкѣ-тѣ бывши работни-ти съ билети, кон-то тѣ съ пуша и съ текущими сметками (*comptes courantes*) въ 1856 год. въ феврѣарии Французскій-ть банкъ имаше въ обрѣщеніе билети на 600 м. фр. а текущи-ти сметки достигахъ до 200 м. фр.

Операцин-ти негови состоянія въ учетѣ на трговскы записи, въ текущими сметками и въ заемѣ подъ залогъ на злато и серебро; или да речемъ по имену операцин-ти на банкѣ-тѣ ускорявшіе само трговскы-ти дѣла. Банкѣ-тѣ самѣ не приема участіе ни въ одно промышленно предпринятіе; изъ отъ 1852 год. разрешено мѣ съ да дава назаемѣ подъ залогъ на правительственни облигации (записи) на срокъ до 3 мѣса подъ залогъ на акции на желѣзни-ти путьи, на канали и пр. Правительство-то и градѣ-тѣ Парижъ земли съ временно отъ банкѣ-тѣ назаемѣ пари.

Изъ за погодѣмо олесненіе на промышленнн-ти предпринятіи и на дробни-ти трговскы дѣла, освѣтъ главный-ти банкъ устроенъ въ Парижъ на 1848 год. Учетна контора (*Comptoir d'escopme*) главни-тинейни операцин состоянія да дава на заемѣ подъ залогъ на стокѣ, на акции на трговскы записи съ некое олесненіе противъ правилъ на банкѣ-тѣ. Капитадѣ-тѣ на тѣхъ конторѣ въ до 20 мил. фр. а бноси-ты съ лихвѣ, кон-то ты приема за да умножи срѣда-ства-та съ въ 1855 год. надминувшихъ 24 мил. фр.

Нейни-ти отдѣленіи или под-конторы (*Sous-comptoirs*) устроени съ за сажающи-ти предмети на трговицѣ-та

1) ОТДѢЛЕН. ЗА КНИЖН.-ТѢ ТР҃ГОВИЊ 2) ЗА МЕТАЛЛИЧЕСКА 3)
ЗА СЪВИЖДАНС 4) ЗА КОЛОНИАЛНИ СТОКИ И 5) ЗА ЖЕГАВСИ ПЖ-
ТИЦА.

Всѣко єдно отдѣлениe има свой капиталъ, а всички-тѣ
капиталъ на тѣмъ отдѣлении достига до 10 мил. фр.

Нѣ правителство-то не съ доволствова съ единъ конто-
рж и съ нейни-ти отдѣлении, разрѣшило е на 1852 год. на
едно частно сѫдружество на акции да устрои единъ банкъ и-
ли кредитнѣкъ съ капиталъ отъ 60 мил. фр. и съ право
да пуска билети до 600 мил. за да олесни промышленни-ти
прѣдприятии. Това сѫдружество е устроено съ мысълъ-тѣ на
известни-ти банкери Братия Перейрѣ и В^о подъ названіе
Credit Mobilier - подвиженъ кредитъ. То послужи при-
мѣръ на всички-ти дрѹгы подобни общества, кои то са у-
строени въ Австрии, въ Испаниѣ и по дрѹги мѣста.

Назначеніе-то на това сѫдружество е да извѣждатъ прѣ-
приимчивостъ, и мѣ съ дозволено да бъши банкърски дѣла и
всѣкакви тр҃говски прѣдприятия.

До 1 Январи 1856 год. сѫдружество-то умножи сред-
ства-та си до значителни рѣмѣбр: освѣти капиталъ-тѣ си, то
имаше въ распорежение-то си до 100 мил. фр. а балансъ-тѣ
на сумма-тѣ що бѣ обхранило достигнѣлъ бѣ до 200 м. фр.

Въ Англии, ако и да е смѣсителенъ законъ-тѣ отъ 1844
год. за банкове-ти, тѣ са много распространены и сказ-
ватъ голѣми услугы на тр҃говинѣ-тѣ.

Въ Англии съществуващи право: Английскіи-тѣ банкъ
въ Лондонѣ, прилагано частно сѫдружество на акции,
кое-то има право да пуска билети. Капиталъ-тѣ мѣ са про-
стира до 15 мил. лири стерлинги, и тая сума откъль е
дадена на правителство-то въ невозвратенъ долгъ, а зада-

ИМА СРЕДСТВА ДА ПОМОГА НА ТРДГОВИЊ-ТЖ РАЗРЂШЕНО М8 је да пуша билети, нз и това право отъ 1844 год. ј много ограничено. Освѣнь това банк-тž приема вноси на сокршанење или за текући сметкы везу лихвј, там сума въ последње то време ј надминувала капитал-тž м8.

Банк-тž има 15 контори, а билети пуштали су објављење на 1855 год. достигају до 20 мил. лири.

Освѣнь той-зи банк въ Југлиј ј разни Графства имало ј побече отъ 170 банкове, устроене подъ фирмј на частни лица и до 60 банка на акцији, нз съ неограничено отвѣтствије на акционери-ти (*Joint-Stock Banks*). Освѣнь свон капитални и вноси тѣ съ имали пушати до 7 мил. лири билети.

Въ Шотландиј има до 18 банкове, а съ контори-ти има до 380 отдељенија съ капиталом въ 12 мил. лири стерлинги. Всички-ты Шотландски банкове присматрају вноси съ лихвј, и сума-та има достига до 30 мил. лири, а пушати билети до 4 мил. лири.

Шотландски-ты банкове представјају исказујење отъ ред-тž на други-ти банкове, толкој разнобравна ј тѣхни-та дѣјитељност, и толко широко ј распостраненј кредит-тž отъ тѣх, где-то въ Шотландиј сада ли ће се најде единј трговец, единј ремесленик или единј земљедељац, кои-то да нѣма сметкы съ единј банк или съ неговим контором.

Освѣнь тисе банкове въ последње-то време подије издавање-то на закон-тž въ 1844 год. въ Шотландиј възникнују је банкове за да давати најама подъ залоги на акцији отъ жељевни пјатица, нз везу право да пушати билети;

Тыс^е банкове нѣмах^и гелѣм^и успѣх^и и нѣкон отъ тѣх^и скоро прѣбрати^их^и операции-ти си.

Въ Ирландіи^и съществува^итъ отъ 1783 годин^и един^и привилегированны^и банк^и съ капиталом^и до 3 мла. лири стерлинн,^и и 7 дрѹгы^и банк^и съ много конторн.^и Със^и свои-ти капиталы и безлих^ибенни вноси открывали съ въ 1855 год. сумм^и до 6 $\frac{1}{2}$ мла. лири.

Основы^и тыс^е банкове въ Англии^и има много частни банк^иарскы^и кашн^и, кон-то ако и да не пуска^итъ билети, и^и дрѹжитъ въ широкы^и размѣри текущи сметки съ Тръговскы^и кашн^и и съживава^итъ Тръгови^и та.

Въ соединеніи^и-та Сѣвероамериканска^и дрѹжава^и находда-мы всѣкакви разрѣди банкове и неограничено число никне на всѣдѣ^и свободно.

На мѣсто контори или отдѣленіи на един^и банк^и, там^и съ устроем^и независимы банкове, и всички-ты на акции и действова^итъ самостоително подъ свиди-ти тамошни закони.

И число-то на тыс^е банкове и тѣхн^и капиталы, кон-то събирайтъ съ акции расте изумително:

ЧИСЛО-ТО НА ОСНОВНЫЙ-ТИ БАНКОВЕ-ТИ КАПИТАЛ ^И	СУММА-ТА НА ПУСКАТИ-ТИ БИЛЕТИ
на 1 Ган ^и вари 1811 г. 89 52,600,601 доллар ^и ¹⁾	28,100,000 дол.
— 1816 - 246 89,822,422	69,000,000 -
— 1820 - 308 137,110,614	44,863,344 -
— 1830 - 330 145,191,268	61,628,898 -
— 1835 - 704 231,250,337	103,692,494 -
— 1840 - 901 358,442,692	106,963,672 -

¹⁾ Един^и доллар^и е равен^и на 5 $\frac{1}{2}$ фр. около 50 - 52 гр.

ЧИСЛО-ТО НА ОСНОВНЫЙ-ТЖ СУММА-ТА НА
БАНКОВЕ-ТИ КАПИТАЛZ ПУСКАТИ-ТИ БИЛЕТИ

НА 1 ЯНВАРЯ 1845 г.	707	206,045,969	долари	89,608,711	дол.
— 1850 -	824	217,317,211	—	131,366,526	—
— 1852 -	921	248,803,061	—	150,052,000	—

Споредж послѣдни-ти извѣстии чиcло-то на банкове-ти въ Америкѣ достигнало въ до 1400 а пускati-ти билети на 1857 годъ достигали до 445 мла. дол.

И така обща-та сумма, коjk-то сж чупотрѣбляли банкове-ты въ Америкѣ за ползъ на Трговицк-тж и на промышленность-тж простирала сж въ послѣдни-ти времена до 100 мла. доллари.

Ex Rossii-тж отъ сто годинъ има банкове, ихъ послѣдни-ти отъ тѣхъ въ Коммерческий-ти банke, основанихъ въ 1817 год.

По главны-ты банкове въ России-тж сж: 1) Земельный-ти банke (осн. на 1754 год.) 2) Московска-та Сохранил. касса, или банke на московскій-ти Въспитательный домъ. 3) С.-Петербургскій-ти Въспитательный домъ и два-та основ. на 1772 г. 4) Банкове при Прикази-ти на сщественно призѣніе до 55 банка 5) Коммерческий-ти банke въ С.-Петербургѣ изъ 11 контори въ разни градове на Империѣ-тж. Осѣнь тысъ банкове има още банкове въ Финляндии, въ Царство-то Польско, въ Остзейскы-ти губерніи.

Всички-ты тысъ банкове сж устроены и сж управляемы отъ правительство-то, тѣхъ иматъ право да пускатъ билети, кен-то пуска Правительство-то, ихъ приемъти лихвини вноси. Изъ всички-ты тысъ банкове, особъни коммерческий-ти не даватъ помошь на Трговицк-тж, за това могли быхатъ и да-

НЕ СПОМЕНЕМЪ ТУКА ЗА ТѢХЪ, ИЗ ГЛАВНО-ТО ИМЪ СХОДСТВО СЪ ТРѢГОВСКЫ-ТИ БАНКОВЕ 6, ГДЕ-ТО ПРИЕМЛЖДЪ ВНОСИ АНХВЕНИИ; И ВЪ ТОВА ОТНОШИНИЕ МОГАТЬ ДА СЪ СРАВНИЛЖДЪ СЪ ТРѢГОВСКЫ-ТИ, А НАЙ ПАЧЕ СЪ ДЕПОЗИТН-ТИ НѢМСКЫ БАНКОВЕ.

На 1836 год. средства-та на тѣхъ банкове были съ сѣ-
дьюши-ти :

	СВОЙ КАПИТАЛЪ	ВНОСИ-ДЕПОЗИТИ
Заемный банкъ	12,842,364 рѣв. гр. ¹⁾	349,402,644 рѣв. гр.
Банкове на Баспита-		
телнн-ти домуове	76,933,565	460,721,330
Банкъ на приказн-ти	13,305,022	88,519,391
Коммерческий банкъ	10,358,648	216,415,131

И съмма-та на капиталн-ти на всички-ти банкове дости-
га 11,439,599 рѣбани сребрьни. И заседно съ вноси-ти тѣхнн-ти
средства съ надминували 1,000,000,000 р. гр. икъ полза-та,
коjk-то тѣ донасятжъ на трѣговниж-та не съ голѣма, зашо-
то съ чистосны и съ чуправлѧватжъ отъ Правителство-то.

Въ заключение на той-ви обзоръ не выхны съ уклонили да
споменемъ и за Грецкыи-ти Банкъ, кой-то съществува въ А-
тинѣ подъ название Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, икъ нѣмалы подъ
рѣнж-та си никакви съѣденни за негово-то устройство и за
негови-ти средства, назначавалы саме, че трѣговни-та грецка на-
ходяа добрж поддръжка отъ това устройство.

---

1) Ідана рѣбана сребрьна = Ідинъ карбонецъ = 4 франка
отъ 20 - 24 гр.

Тролик и Ангелица.

ПРИКАЗЬЯ

ПРИКАЗЬЯ ОТЪ СЕВЕРЛИВѢ-ТѢ ЗОГ-
НИЦѢ НА ДСНЫЙ-АТЪ МІСЕЦѢ

Сочинихъ П. ВЕЛЬМАНХ

ПРЕБЕЛЪ

С. ИЗВОРСКИ

(Вижь отъ Февральни Книж. 1, страницѣ 106)

Глѣдахъ, смытахъ и много стояхъ
Прави надъ дете-то. И зглѣдватъ размыслятъ
Дѣте-то спокойно курма си приема,
Тихо си заспива, наскъ ся нестѣрска,
Сабѣжда ся съ времј, весело си глѣда
И глѣдка свѣтла, - все добри примѣти
Пакъ никакъ не смѣятъ да рекутъ чи ј здраво.
И ма единъ старецъ, има-то мѣ Онро,
Пушенакъ-магъесникъ, казватъ чи той знае
Какво ј подъ краката що е подъ земљ-тѣ
И всички-ты тайни и какво-то трѣба
За животъ за здравье за всакаквѣ болести.

Да ли си преведи и него да побијатъ?

Преведи хера да побијатъ Обра:

Той живеалъ самичиќъ въ единј горја гајстъ

въ пефтерја джавокја, где-то тамуши сажице

Ин сажицова добра невиника несвѣтва.

Въ годинј-тъ Скро единј пјетъ излѣблъ

На сажице на грбикј да си попагреће

За да нестарће. Тогајаја той износилај

За здравы-ты хора хубавы светъти,

За болни и слабы трајници и бѣлье.

И никој незнајалъ како си той прихранилај.

Алъ ли и њешо пилъ ли и какво је видо:

Кога мѹ давали и њескакоже си љешо

Да хапне да пїйне, тенја имъ отговаралъ:

Жите вѣј и пїйтѣ, а то азъ си веке

По хапнахъ попїйнахъ. На Кифасовхъ-тъ призовъ

Старецъ-атъ прибрзъ, дойде поклониќа;

Надъ людка-тъ правъ си застом, погађда;

Сложи си предъ себе прљчка-патеричка,

Сгрила си руцѣ-ты на кръстъ и надъ неј

Помисли, помаха си-глаба си и рече:

, „Откољ азъ живѣј на тозъ светъ грыжовеніј

Съ мой вѣкихъ многолѣтенъ јоште два прекарања.“

Три пјети самъ дете ставалъ и порасвалъ,

въ третый пјетъ азъ нынѣ старѣј вѣлѣј.

А първи пјетъ виждалъ, то шо є предъ мене-

За вижданье пытай, азъ не самъ го виждалъ,

А знајъ ли и љешо, азъ самъ-си си знајъ:

Това ти є, Кифасъ, Божје наказанье!

Родилъ ти си чуденъ на душъ на тѣло.

Твой-атъ съинъ, да кажеъ прѣбо-то, и вѣличъ
Чисто отъ вѣлъ востокъ и какво-то востокъ
Ще са раступи той отъ юрко то сажице ! , ,

Тѣль сѣтин-ти дѣми чадариха тажко
И наикж-тж бацж-тж като громъ въ сърдце-то.
Заплахаха горько Вижеъ и Николаѣ :
Горка ны горчица ! чи кажи ин старче ,
Вакво вѣй да стѣримъ, вакво да направимъ
Сынка да избавимъ отъ юрко то сажице ?

— Вакъ да са избави ? до гдѣ непорасне .
До гдѣ недостигне зреѣзъ и пленъ возрастъ
И не са надѣятъ негови-ти жилки
Съ крѣзъ да врѣтъ да кипнатъ, до тогавъ не траба
Свѣтлинѣ отъ сажице - свѣтлиѣ день да знае .

За съиново здравье съинъ да са избави
Башино-то сърдце кого непослушала ?
Нѣ , забраха здраво добрѣ да исполнатъ
Оброевы-ти дѣмы 'Обро што-то рече .
День на иощть обрѣштатъ : Тромна пригрѣштатъ
Отъ сутренниѣ заря пакъ да спи го гуждатъ ,
А настане вечеръ , хбане да са сѣржка ,
Извѣждатъ детѣ-то повѣнѣ да походатъ
Да го позаложатъ ; всичкѣ-тж иощть съ него ;
Баватъ го съ бавачки съ млады залѣгачки ,
Съ которѣ-атъ го лѣжатъ , прѣсни мѣ напаватъ
И вѣтеръ са лїже , мѣрайка имъ прѣсни ,
Несви додѣ сѫдне . И расте дѣте-то
На хѣбость за чюде да са ненайдиши ;

Въ седмъ-тъ годинкъ негови-ти джунки
Съ позачервиха, авѣ-ти мѣ страннчки
Съ зарицѣ свѣтнаха като ранний земакъ
Сутрень на Небеса-то. Хванаха мѣ даждка
Бѣрнай-атъ дѣбрабца да баби да тѣши
Младай-атъ Тролича, и да имъ го паде,
Какво-то еко-то, деня да не вижда
Свѣтлинѣ и слѣдице. Пакъ до него времѧ
Богъ даде проводи на Князь Монмира
Другъ нова радостъ: родимъл штѣрка,
Дашерж за чудо да са не начудишъ,
Пакъ хвостъ налице като херувимче
Інгелче Небесно; но и тъмъ такава-зе
Бѣла бѣленичка бѣла като пана
Въ лице-то ѹ ни капка краженчика нѣма
Облично си-нѣшто сѫшто като призракъ
Нощъ въ темнина-тъ. Пакъ пытатъ за Обра,
Пакъ провождатъ выкатъ на Князово дворье
Старецъ тъ да дѣде, Обро пакъ доходи,
Надъ люлька-тъ правъ съ засломъ, поглѣда
Подпрѣ си гжордѣ-ты съ крѣвѣ патеричкъ,
Сгжна си ржцѣ-ты на крѣстъ и надъ нѣнѣ
Помысли, помѣхъ съ главѣ си и рече:
,,Божье наказанье, нова грыжка има !
На това дѣтѣнце - вашъ-тъ Інгелицъ
Слѣдице не є страшно; страшенъ є огнь-атъ,
Лѣто въ насъ живѣє; страшна є тъмъ искура,
На скрѣдце што пада и упала нѣдра -
Той ште ижъ запали, отъ него ште падне,
Гори и исхухне ваша Інгелица !,,

Съвременна лѣтопись.

Въ послѣдніј-тѣ наша книжица не ни дозболи мѣсто-
то да споменемъ за смърть-тѣ на Людскѣ-тѣ царница въ
Парижъ; въ друго времѧ, никого не бы замнителесовало да
знае, гдѣ є тѣа царство, нѣ сега като съ пролива толко съ
члобѣческа кръза тамъ, като съ ерѣща тѣа имѣ всѣкій день
въ вѣстници-ти, мнозина отъ читатели-ти не веднашъ съ про-
хърълии листа-та на географии-ти да да намѣриятъ иѣщо
повече за тѣа царство. Наша-та лѣтопись споредъ обѣща-
ниб-то си иде имѣ на помошь и връза да имѣ напомне че про-
дн дѣвъ години вѣстници-ти съ пазнайхъ съ извѣстни за то-
ва царство, кое-то тогы съ погданѣ отъ индийскѣ-тѣ компа-
нии¹) И съѣтъ-ти съ вѣ почюдили, какъ тайи компанни безъ
да хъръли пушкъ можи да приведемъ такво едно обширно цар-
ство, кое-то є погодѣмо отъ много Европейски дръжви. Нѣ
дѣло-то є многое престо. Англии отъ давнѣ вѣ пажнѣла рѣ-
ка-тѣ си въ тѣа царство, кое-то съ управляемаше отъ Ан-
глийскій резидентъ (намѣстникъ), а имаше само за очи единъ
царь; И жители-ти отколѣ вѣхъ навыкнали да виждатъ че
въ земиѣ-тѣ имѣ царѧ не царь-ти имѣ, а Английскій-ти
резидентъ, и като дойде времѧ да съ чинчески и сїника-та

¹) За Индийскѣ-тѣ компанни вижъ по долъ.

на мѣстнѣ-тѣ властѣ, компаніи-та іж уничтожи. Тамъ по-
литика е приста отъ Остъ Индійскѣ-тѣ компаніи.

Парица-та - на царь-те майка мѣ, вѣ дошла въ Лондрѣ да
са плачи брѣзъ компанії-тѣ и да сѧ моли на парижѣ вик-
ториѣ да бѣнѣтъ на сына ѵ царство-то мѣ, нѣ молви-ти ѵ
не сѧ слышахъ, и ти отиде изъ Парижъ, и тамъ остави
кости-ти си. Отъ ланѣ като поченѣ вѣстание-то въ Индії-
тѣ Аудско-то царство сѧ поѣдигихъ и до днесъ ѿще Инглии-
та не може да го усмири. Нѣкон-си мыслитъ, че додѣлъ Ин-
глии не даде независимость на това царство, вѣстание-то
мѣично ѿ сѧ усмири; не вѣрвамъ обаче да дале Инглии та-
квихъ собладнителенъ примѣръ на друг-ы-ти народи въ Индії,
кои-то сѧ привѣти съ истий-тѣ начинъ.

Вто любезні читателн каквѣ интесъ има Аудско-то
царство, за кое-то тѣка излагамъ:

Аудско-то царство ошира сѧ съ южн-ти граници до рѣ-
кѣ Гангъ и сѧ пон отъ авѣ рѣкѣ Гогрѣ и Гемти кои-то сѧ
вливатъ въ Гангъ. Има земіј до 24,000 Инглийски четвѣ-
тини мили и съ населено съ не по малко отъ 4 миа. жители.¹⁾
Земіј-та мѣ є малко плодородна, и да сѧ много мрѣзеливи селмѣ-ти ѵ, гори-ти сѧ пазні съ
маймѣни и павѣни. Тамъ обширна и богата страна прѣди да
дойдатъ Ингличане-ти вѣше сѹва (свѣсть) на Великій-тѣ
Моголз, кои-то отреждаше единъ намѣстникъ (нанхъ, набовѣ) да да-
ицъ управлѣба. Тысъ намѣстници въ послѣдни-ти времена вѣхъ
добыли позицъ независимость, икъ все ѿще сѧ паричихъ безпирн

¹⁾ Риттер (Erdkunde Bd. VI. S. 1144) приема само 21 х.
кб. мили земіј и 3 миа. жители, а наше-то извѣстие є зе-
то у Бильсона (Numismat. Chron. 1843 v. V. p. 130.)

и Набебы на Великий-тъ Моголъ. Това съ продолжаваше съе и кога Великий Моголъ стана робъ на Остъ-Индийска-тъ Компания. На 1719 год. Набебъ Аудский - Гази Единъ Гайдеръ, прочютъ стихотворецъ и съчинител на единъ отъ най добръти Персийски словари, като позна че властъ-та мъ не е по малка отъ властъ-та на владыкъ-та мъ, рѣшил да обзъби себе си независимъ отъ Великий-тъ Моголъ, кой-то съдѣше подъ Английскъ стражъ въ Деган, и прогласи себе си „Падишахъ и Царь на Царе-ти.“ Великий-тъ Моголъ съ разлюти, а Остъ-индийскъ Генералъ - Губернаторъ, кой-то знаеше че иматъ нищо не значи, дъзволи на Набебъ-ти да са наречи какъ-то мъ е драго, само да плаща даване-то си на компаниите. Гази Гайдеръ заповѣда да отсѣкътъ за той-ви слъчай медали и монети съ високи титули „Царь на свой-ти вѣкъ и бон-тель на невѣрни-ти;“ и си измыслил и печатъ на Европейскъ образецъ. На Медаль-ти вѣхъ написаны персийски-ты стихове:

” Газаръ съль мѣхъ, враки ємри тъ бадъ

Газаръ съль бѣши тъ дерх-имани худа.

” Хыладо години, шахъ, да съ продолжи животъ-ти

Хыладо години да просведешъ ты подъ закрылъе божие.

Остъ - Индийска-та компания и сама мъ даваше титулъ „бенчество и го наречише царь: “His Majesty the king of Oudh.

Основание-то на градъ-ти Аудъ губи съ въ дълбоки-ти стари времена. Той е единъ отъ най ветхы-ти градове на светъ-ти. Той е описанъ въ Рамаянъ подъ ветхо-то название Аюдхи; и са описанъ да е най голѣмый-ти, най хубавый-ти, най богатый-ти и най честитый-ти градъ на светъ-ти. “Тамъ нѣма изнебѣрены човѣци, мѫжис-ты обичаїтъ жени-ти си, жени-ти съ цѣломъ дарени и покорни на мѫжис-ти си.

Съдни-ты съ неподкупны, беспристрастны и правосудни...”
Сего той-зи градъ съ неизначителенъ. Столница-та отъ край-тъ
на XVIII столѣтие е прѣнесена въ Лекнобъ (Luknow)
кой-то въ сѫщо единъ отъ най стари-ти градове въ Инди иж

Лекнобъ има до 500,000 жителн, има вътрѣ много хъба-
ви и голѣми зданнн, палаты, джемин, браты, издигнаты за
да утолятъ тицеславие-то на набоби-ти. Царскій-ти па-
латы е голѣмъ, има шесть дворъ: прѣвый-ти е за кола-та съ
высокы браты надъ кон-то е издигната куба, въ коиж-то
сътрана и бечерь играе мъзыка; вторый-ти дворъ е за царе-
дворци-ти съ шидръбани и чешми за да съ прохлада въздухъ-
ти въ горѣщи дни. Отъ единъ-ти странъ на той-зи дворъ
прѣхвръблени съ кемери, кон-то съ посланы съ чръвено кадифе,
подъ кон-то почиватъ и спятъ въ горѣщо врѣма. Тука въѣ-
когы съ подъръжал прохлада, защо-то отъ скрытии мермерени хъ-
бъзи полибъжъ са рогозки посланы подъ келими-ти; спроти
той-зи дворъ устроенъ е на кемери къоскъ съ четыре по злате-
ни кубета въ кътова-ти и едно кубе на срѣдѣ-ти. Отъ
прѣдъ на това зданнѣ голѣма градина съ хъбабо цвѣте съ
чешми и шидрабани, съ покрытии пѣтеки и къоскове и единъ дже-
минъ съ по златенъ минаретъ. До той-зи палатъ прилепены съ
дрѣгы два палата единъ за царедворци-ти а дрѣгыи за цар-
скій-ти харемъ, тѣ съ отградени единъ отъ дрѣгыи съ чун-
ци, дебѣан стѣни съ кули и съ градини покрай рѣкѣ-ти. На
кробли-ти съ устроени гжлжбница, гдѣ-то съ плодъжъ хы-
лиди гжлжбы съ хъбаби пера. На отградени особи дворове дрѣ-
жжатъ хължи, слонове, камали, носорогове и кони, кон-то
прѣменени съ скъпн покрыбала придавахъ бласкъ на царски-
ти проходы и дрѣгыи церемонии. Английскы-ти резиденты не
оставахъ по дѣлъ въ въсточнѣ-ти роскошь; само за построй-

КЪ-ТЪ НА ПЛАТЪ-ТЪ МЪ РАЗНЕСОХЪ СЪ 150 ХИЛ. АИРИ АНГАНЬ-СКЫ.

ЛУДСКЫ-ТЫ НАБОБЫ ВЪХЪ ЧАСТО ДОСТА ОБРАЗОВАНЫ, УЧЕНЫ И ПОСТЫ, И ОБЫЧАХЪ И УМСТЕВЕННЖ-ТЪ РОСКОШЪ¹⁾ ИЗ ВЪТЪ АРУГЪ СТРАНЖ ВЪХЪ СТРАШНЫ ТИРАНЫ НА ПОДАННИЦИ-ТЪ СИ. СЕАДЕТЬСЯ АЛИ-БАША НА ГАЗИ ГАНДЕРЯ, ЗА КОГО-ТО СПОМЕНЖХМЫ ПО ГОРѢ, ЧСТРОИЛ С ВЪ ЛЕКНОВЪ ЖЕЛѣЗЕНЖ МОСТЪ НА РѢКАЖ ГЕМ-ТИ, А САМЪ ГАНДЕРЪ ОСВѢЧНЬ ПОСВИЖ-ТЪ И ГЛОВАРЬ-ТЪ, ПОСТРОИЛ С САМЪ СИ ПАРАХОДЪ, ПРВЫЙ-ТЪ, КОЙ-ТО СЪ ИБН НА ГАНГЪ, ПОДНРЪ СМРТЬ-ТЪ МЪ ЦАРСТВО-ТО Е ПРАВНАХ СЫНЪ МЪ НАССИРЪ БДАНИХ.

КОЙ-ТО ИСКА ДА ПОЗНАЕ ПО НА ДАЛГО ИАКЪ СЪ ЖИВЪЕАН ЛУДСКЫ-ТЫ ВЛАДѢТЕЛИ МОЖЕ ДА ПРОЧИТЕ ЛЮБОПЫТНИ-ТЫ ЗАПИСКЫ, КОН-ТО ИЗДАДЕ БДАНИХ СЪ ЦАРЕДВОРЦИ-ТЪ НАССИРЪ БДИНОВИ АНГАНЧАНИНХ²⁾. НАРОДЪ-ТЪ ВСѢКОГЫ НОСИ ПРИ СЕВЕ СИ САБИЖ, ПУШКА, НОЖЪ И ЧИНТЪ ОТЪ БЫВОЛСИЖ КОЖЖ, И ВСИЧКЫ-ТЫ, ТРХСВЦИ ХОДИЛЪ СЪ ОРУЖИЕ, КОЕ-ТО Е ВСѢКОГЫ ГОТОВО, ЗА ДА ЗАЩИТИ ТЫС НЕСЧАСТЛИВЦИ.

ГАЗИ-ГАНДЕРЪ НЕ РАЧН ДА ОСТАВИ ЦАРСТВО-ТО НА СЫНА СИ НАССИРЪ-БДАНИА, КОЙ-ТО Е ОДЛЖЕНХ НА ГЕРОНЗМЯ-ТЪ НА МАЙКА-ЕН, КОЙ-ТО ПОДНРЪ СМРТЬ-ТЪ НА МАЖА СИ ВХОДЖИ ВСИЧ-

¹⁾ ЛУДСКА-ТА КНИГХРАНИТЕЛНИЦА ИМА ДО 10,000 РѢДКЫ РУКОПИСИ. СПРЕНГЕРЪ Е ИЗДАЛ САТАЛОГЪ НА 1854 ГОД. ВЪ КАЛ-КУТЪ A Catalogue of the arabie, Persian and the Hindostany Manuscripts of the Libraries of the King of Oudh by A. Sprenger I. vol. 645 pp. in 8°.

²⁾ The private Life of an Eastern King. By a member of the household of his late Majesty Nusseer-u-deen, King of Oudh. London 1855.

кы ти жени отъ Харемъ-тъ си, и подирь единъ къжъ их кръз-
басъ битвъ прогласи сына си царь. Насиръ-Бадинъ искаше и
той да обиши сына си незаконорожденъ и да го отстранит отъ
наследство. Шайка мъ ся застажни и за внука си. Сынъ-тъ
проводи свои-ти сплан-жени да испаджатъ майкъ мъ отъ пал-
латъ-тъ, или да иж запръжи; ти нѣвади на срѣца имъ сен-
ти войници отъ Харемъ-тъ и битва-та почена до 15 жени въ-
хъ убити. Английскій-тъ резидентъ вспрѣ кревопролитиє-то;
даде поручитество на майкъ-тъ за животъ-тъ на внука и
и чи ся согласи да излѣзе отъ палатъ-тъ. И кога ся уда-
ли ти Насиръ-Бадинъ той-часъ обиши сына си незаконно рож-
денъ и го отмѣти отъ наследство-то си. И това не вс-
прѣ вдовицъ-тъ Гайдеревъ, подирь смильтъ-тъ Насиръ-Ба-
динова да проводгласи внука си царь, и за това ся рѣши
да обиколи палатъ-тъ на лукавый-тъ резидентъ съ жени-ти
войници, и изнѣхъ ся солдаты отъ Остъ-Индийскъ-тъ ком-
паниј и освободиј къщъ тѣ отъ блокадъ. И на прѣстолъ-
тъ Лудскій въскачи ся единъ отъ Гайдерови-ти братии.

Бѣ правление-то на братанецъ имъ Насиръ-Бадина тѣ
много теглихъ отъ него, кога мъ омрѣзноваехъ кючечи-гы,
вой-тъ на звѣрофе, смильтъ на подданници-ти мъ, индий-
ски-ти ыстиста и английски-ти вина, той призваваше на се-
бѣдъ прѣстарѣли-ти си чичевци и гы поеше, дөгдѣ ся опињетъ
съблазнише гы голи и гы караше да мъ игранихъ съ байдеры-
ти или съ берберинъ-тъ негови, или бръзоваше единъ отъ тѣхъ,
кой-то имаше длгы мѣстаци съ мѣстаци-ти за столъ-тъ, и
кога заспи, той пускаше подъ столъ-тъ фишку, старецъ-тъ
скочиша чупашенъ, а мѣстаци-ты мъ оставахъ привръзаны на
столъ-тъ, а братанецъ-тъ мъ хлопаше ржцъ и умираше стъ

съмъх. Нѣ тѣ напасаѣдкъ рѣшихъ сѫ да сѫ избаватъ отъ него и го отровихъ.

Обаче Насиръ-Единъ не е билъ тиранъ, като Калигула, Коммодъ или Неронъ, той е билъ изгалинъ, въсточенъ деспотъ и малъкъ Гелиогабалъ, члобѣкъ, безъ правила, малъкъ. Нѣкакъ можише да глѣда равнодушно на негови-ти приходи английский-тъ резидентъ? За да даде конецъ на всичко това Ост-индийска-та компания разсѣди за по добре да присоедини това царство съ свои-ти владѣнни, и безъ да хвръли пушка прибѣзъ го, нѣ сегашно-то въстание въ Индия-тъ нигдѣ не е толкъо упорно, колкото въ йудско-то кралество.

Вато прочетахъ това кратко изложение за йудско-то царство, читателн-ти нѣ ще пожелаяхъ да научихъ нѣщо и за таіжъ, ако не всемогущъ, а то много могущъ компанийъ, кои-то привзема щѣли царства и дръжи подъ властъ-тъ си до 40 милиона подданници, мы не бѣхъ сѫ уклонили да чулимъ любознателностъ-тъ на читателн-ти, нѣ като нѣкакъ тега [подъ рѣкѣ-тъ си неточници, ще сѫ ограничихъ само въ кратцѣ да имъ прикажемъ какъ сѫ е устроила и уснадила тая търговска компания и е придобила дръжавна властъ.

На 1599 година на нѣколко лондонски търговци доде на мисъль да испратятъ на всетокъ кораби, тѣ честронихъ съ-дружество (съ малъкъ капиталецъ до 30,000 лири стерлинги¹) и поискаха да имъ даде правительство-то привилегии, за да

¹) Лира стерлинга е нарицателна единица² - монета лира нѣма, и тя е брон 20 шилини, а жълтица-та английска, кои-то е наричъ гинеи има 21 шилинъ. Въ Цариградъ и Гинеъ-тъ наричатъ лира, и то не е право, защо-то лиратъ е единъ шилинъ по долъ.

НЕ МОЖЕ ДРУГИЙ ДА ИМА ТРДГОВНИК ВЪ ОСТЗ-ИНДИИ И ДА ИМЕСА ДОЗВОЛИ СВОБОДНО ВЪ ИНГЛИИ ДА ВНАСЛѢДВЪ И НАНАХЪТЬ СТОКИ. ПРАВИТЕЛЬСТВО-ТО СЪ ПОСРЫЖИ ДА ВЪЕМЕ ТОВА СЪДРЖЕСТВО ПОДЪ СВОЕ-ТО ВЛИЯНИЕ, И НАЗНАЧИ ЗА НАЧАЛНИКЪ ЕДНО ДОВЪЕРЕНО АНЦЕ СЕРА Б. МИЧЕЛЬБОРНА, НЪ ПОСРѢДНИКЪ СОПРОТИВЛЕНИЕ ОТЪ ВСИЧКИ-ТИ ЧЛЕНОВЕ, КОН-ТО ОБИЛИХЪ, ЧЕ ИСКАЖЪ ДИБРЪТЪ ЖЪ РАБОТИ-ТИ СИ СЪ ТРДГОВЦИ, А НЕ СЪ БЛАГОРОДНИ. ПРЕВЪ ДРУГЖ-ТА ЖЕДИНА СЪДРЖЕСТВО-ТО ПОЧЕНА СВОИ-ТИ ДѢЙСТВИЯ И ИСПРАТИ НѣКОЛКО КОРАБИ ВЪ ОСТЗ-ИНДИИ. ИНГАЧЛАНЕ-ТЫ СА МИИХЪ ВЪ ИНДИЙСКО-ТО МОРЕ ВЪ НЕБЛАГОПРИЯТИЯ МИНУТЪ, И БѢХЪ ДАЛЖНЫ ДА ВЛѢЗАХЪ ВЪ ПРОДОЛЖИТЕЛЖ И ЧУПОРНЖ ВЪРБЖ.

ПОРТУГАЛЦИ-ТЫ ВЪХЪЖ ВЪЧЕ ЧУРѢПИЛИ БЛАСТЬ-ТА СИ НА ОСТРОВИ-ТИ И ИМАХЪ ТАМЪ МНОГО ТРДГОВСКИ КАЖИ. ТЪ ВЪХЪЖ ПРИДЕБЫЛИ ЦѢЛИ ГРАДОВЕ И ВЛИЯНИЕ-ТО ИМЪ, МОЖЕМЪ ДА РЕЧЕМЪ, ВЪШЕ БЕЗГРАНИЧНО. КОРАБИ-ТЫ НА СЪДРЖЕСТВО-ТО ДЕЙСТВУХЪ НА СУМАТРѢ. ВЪ НОВИ-ТИ СТРАНИ ТЪ СТАНАХЪЖ ПОЧЮДЕНЫ ОТЪ БОГАТСТВО-ТО, КОГА ТАМОШНЫ-ТЫ КНѢЗЕВЕ ГЫ ГОШЛАВЖХЪ, БИЧ-КО ПОДАВАХЪЖ НА ЗЛАТНИ БЛЮДА, КАЖИ-ТИ УСЛАНН СЪ СКЖПІ КЕЛИМИ, БАНДЕРЫ ПРИМѢНЕНЫ СЪ БЕЗЦѣНИИ КАМЗИИ ЧУСЕЛАВАХЪ СЪ ПЪСНИ ГОСТИ-ТИ. ТОВА ПОВѢДИ ИНГЛИЧАНН-ТИ ДА СА РѢШИХЪ, БЫЛО ЩО БЫЛО, ДА СЕ ЧУРѢПЕХЪЖ ТАМЪ, И ДА ТЪРІЖТЪ ИКЕ ОСНОВАНИЕ. ОПЫТНО-ТО ИМЪ ОКО НЕ МОЖИ ДА НЕ ЗАЕБЛѢЖИ, ЧЕ ТЪЗЕМЦИ-ТЫ МНОГО МРАЗИХЪЖ ПОРТУГАЛЦИ-ТИ, И ТЪ ПРИБРѢЗАХЪ ДА ИЗВЛѢБИХЪЖ ОТЪ ТОВА ПОЛЗЖ ЗА СЕБЕ СИ. ПОРТУГАЛЦИ-ТЫ СЪ ПОКАЗАХЪ ВЪ ПІЗНѢ ДОСТОЙНЫ ПЕСЛѢДОВАТЕЛИ НА СВОИ-ТИ СХОТЕЧЕСТВЕННИЦI, КОН-ТО СЪ ПРОЧЮХЪ СЪ БАРБАРСКО-ГО СИ СВѢЖОЖДАНС ВЪ ЮЖНЖ-ТА ЖЕМЕРНКЖ. ВЪ ЕВРОПЕЙСКО-ТО ПРОСВѢЩЕНИЕ ИМЪ СЛѢЖИШЕ САМО ДА НАМИРДХЪ НОВИ СРЕДСТВА, СЪ КОН-ТО ПОВЕЧЕ ДА ПРИТѢСНЯХЪЖ И ДА МѢЧИХЪЖ НАРОДУ-ТЪ.

КОЛКО ДА С ЕМОБОЛЪГИНА ТАИ БЕРБА, КОН-ТО ИНГЛИИ ТРѢБ-

ваше да чадъжи съ Португалци, Голландци, Французи, кой-то въ едно време съ нещ искахъ да съ укрѣпятъ на Востокъ, но мѣсто-то не ни дозволява да съ простирамъ на дълго, за това обръщамъ съ къмъ другъ въпросъ, кой-то не е по малко любопытенъ - къмъ вътрѣшнъти прѣбратности, кой-то е прѣтърпѣло съдрѣжество-то въ самъ-тъ Англия. Негово-то съществованіе не е было спокойно, и всѣко право, кое то е придобываalo съдрѣжество-то, придобываalo го е за скажу цѣнъ; всѣко едно измѣнение въ вътрѣшнъто управление, отозва-вало съ е и на компаніи-тъ.

Отъ прѣи-ти още времена, какъ-то рекохъ, съдрѣжес-тво-то получи голѣми привилегии. Немъ самомъ бѣ дадено право да търгува съ Индіи. Това право естественно требува-ше да бъзбѣди неудоболѣбие, и болко-то по мене ставаше пе-чакла-та отъ тай-же отрасль на търговицъ-тъ, толкось посече съ ивица-хъ желатели да участвоятъ въ нещ, — и отъ всѣко странъ съ поибихъ жалби, че богаты-ты индийски гра-дове били затворени за подзъ само на никон и други търг-овци. Тыи жалби съ повторихъ всѣко годинъ съ по сило на-лютиене, и компаніи-та находаше всѣкога срѣдства да прѣтибѫдѣйствова: Остъ - Индийска-та компанія, исто като и всички-ти други учрежденія зависѣла е само отъ цар-скѣ-тъ властъ, кой-то е имала неограничено право да раздава привилегии и да ги взема назадъ. Парламентъ-тъ не съ е смѣ-салъ въ тыи иѣша. Ихъ въ XVII ст. послѣдова измѣнене въ това положение. Извѣстно е какъ скоро поченъ да съ усили-ва властъ-та на Парламентъ-тъ при прѣи-ти царне отъ Стъ-артовѣ-тъ династия, той прѣбра въ свої-тъ властъ и Търговски-ти и промышленни-ти прѣдприятии, ако всѣхъ кол-ко годѣ смѣсенъ съ тѣхъ дрѣжани-ты интереси. Всега съ всѣ-

качи на прѣстолъ-тѣ Варах I това раздѣлениe между царскѣ-
щ-тѣ власть и Парламентъ-тѣ достигна до крайни размѣри;
въ долнѣ-тѣ палатѣ¹⁾ чюгъ съ рѣзкы гласове противъ монополии-
ти, кон-то правителѣство-то раздаваше щедро. Остъ-
Инднїска-та компания раздѣлъ той-зи часъ положениe-то си,
и като са находиша междъ двѣ противни власти, ти съ рѣ-
ши да придобиеш расположениe-то и на единѣ-тѣ и на другѣ-
тѣ. И подаде на Парламентъ-тѣ просбж, съ коij-то присъ-
ше да подръжи правдини-ти нейни. Изъ парламента-тѣ съ рас-
пушкѣ прѣди да направи нѣкое рѣшенie по тѣжъ просбж.
Той-зи постъпокъ на компаниѣ-тѣ разгнѣви силено Варах I,
коj-то всѣкогы закрылаше компанії-тѣ, и съ почуди кога
ти са обзрна къмъ Парламентъ-тѣ, гдѣ-то той мыслише да има
само брагове. Враль-тѣ още имаше право да располага гри-
вилегии-ти и монополии-ти, и той прибръза да глоби компа-
ниѣ-тѣ, намѣри единъ малъкъ прѣдоложъ да и земе привиле-
гии-ти, кон-то и вѣхъ дадени на нѣколко години, и всичъти
правдини, кон-то ти отдавна имаше вѣхъ прѣдадени на
друго едно сѫдружество, кое-то прѣдполагаше да тръгва съ
Инднї, и носише названиe на основателя си "Куртенско сѫ-
дружество." Любопытно е да поглѣднемъ съ кой начинъ са из-
вѣрниj компанія-та отъ това неприятно положениe и можи да
упази всички-ти си интереси. — Още по любопытно е, че ти
всѣкогы съ исти-ти срѣдства e дѣйствувала, кога тѣ пости-
гахъ такви времена. Като видѣ че ѿвѣде мяично да са бо-

¹⁾) Въ единѣ отъ поставуващи-ти книжици ще поговоримъ
по на длъго за парламенти-ти и за палати-ти, въ прѣста-
вителни-ти дръжави.

ри съ ново-то съдружество, към кое-то правителство то бѣ
много добрѣ расположено, стара-та Компания рѣши съ да съ-
съедини съ него, да съединятъ капиталъ-ти си, и на място да
са борижъ да действватъ заедно. Това хитре действие
спаси Компаний-тѣ отъ разорение, кое-то бѣ неизбѣжно и-
нанѣ, защо-то имаше много брагобе, кои-то съ зависи гаѣда-
хъ на привилегии-ти ѝ, и ловѣхъ всѣкий случаѣ за да ѝ ги
исхитриятъ; и подиръ Вторѣско-то съдружество имахъ съ и
много другы, но не имѣ вѣзможно да действватъ само-
стїтелно — Ости Индийска-та Компания ги поглѫщаше едно
подиръ друго, и тѣ на място да ѝ противодействватъ, чу-
множавахъ силъ-тѣ и могущество-то нейно. Едно умѣ и ка-
квя смѣтливостъ бѣ потребна за да проведе това учрежденіе
безопасно предъ всички-ти онци вѣри, кои-то прѣтърпѣ дѣла-
ва-та въ ХІІІ вѣку. Ими видѣхъ, че прѣв-то спѣтваніе на
Компаний-тѣ да съ дѣли по между двѣ-ти власти: на царь-
тѣ и на Парламентѣ тѣ, безъ малко не јѣ погуби. А подиръ
страшнѣ-тѣ катастрофѣ, кои-то стана Карл I, дѣла-та и дой-
дохъ въ най мѣжно положеніе. Въ политico- икономическо-
ти идеи Вромвель бѣ надвариалъ вѣкъ-ти си. Той вѣ прѣти-
нилъ на всѣко стѣсненіе въ Трговищ-тѣ, и помышляваше да
уничи тѣ всички-ти монополии, и ако бы ималъ времѣ да ис-
пазди планъ-ти си, то прѣви-ти мѣрнѣ негови бѣхъ съ сърнижан
прѣтивъ Компаний-тѣ. Но и той-зи пѣть Компаний-та съ
спасе прѣвъ смѣрть-ти на протекторъ-ти, и възвѣтаніе-
то бѣ да не јѣ най честита-та бпохѣ. При Карл II и при
негови-ти прѣемници Парламентѣ-ти бѣ залансъ съ други
важни вѣпроси, и неокры-ше или никакъ, или понѣтърѣ малъ
вниманіе на Трговищ-ти дѣла, и правителство то имаше малъ
прѣтибици въ Парламентѣ, и като и напрѣкъ всичко за-
висише отъ царь-ти, кой-то и давдаваше и отнемаше прѣви-

легын-ти. Общество-то, кое-то обыкалиша Карла II искаше да живѣе и да съ веселн. Дворъ-тъ постоянно имаше нуждъ за пари, и Ост-Индийска-та компания извѣчче отъ таїк нуждъ голѣмъ ползж, въ годишни-тинейн смѣткы, перво-го за секретни (тайни) разногкы растѣшье отъ годинъ на годинъ побече и надминуваше по нѣкогы 80,000 лири. И не само всички-ти глагни лица въ управленис-то, иже и самыи-тъ царь получавалъ въ ежкъ годинъ отъ директоръ-тъ на компаниј-тъ голѣми сумми. И за това и дѣла-та на компаниј-тъ никаки не вѣхъ напрѣдобали, толко съ. Привилегии-ти и вѣхъ разширені; компания-та получи дозволеніе да придавива въ свое-то владѣнне различни страни въ Явиа; имала въ право, по собственно усмотрѣніе, да веде войны съ нехристынскими держави, да держи войска, да стѣче монета, да отрежда свои чиновници и офицер, и да введе въ оныи страни свое судебно устройство. Компания-та отдавна вѣ придобыла на индийскій-тъ полостровѣ нѣколько важни пунктове; правительство употреблявало въ всичко-то си усиліе за да разширитъ владѣння, и кога съ единъ трактатъ придобы отъ Португалиј островъ Бомбей, завчалъ съ съгласи да го предаде на компаниј-тъ за извѣстнѣ единъ суммъ. Революции-та на 1688 год. кой-то свали отъ прѣстолъ-тъ династии-тъ Стюартовъ на несе страшенъ ударъ на компаниј-тъ. Всичко съ измѣни въ съѣтъ-тъ на Благелма III, пръво-то място въсъхъ Вигы-ты. Тамъ партии не скрываше свое-то враждебно расположение къмъ компаниј-тъ, кой-то събыло въ тѣсни сношения съ послѣдни-ти Стюартовци, и имъ съ давала среѣства да вършиятъ свои-ти неправдини и беззаконии мѣры. Жилъ съ че нѣмалы възможность да изложимъ всички-ти средства, кой-то съ употреблявалъ тамъ партии въ Парламентъ-тъ за да

чиизи и ослаби значението на това прочието търговско съдружество. Самият-то цар Бенгалия III испръв не представаше на това брахдевно настроение противътъ компанитъ-тъ, нъ и той скоро бѣ принуденъ да земе участие; като бѣше увлеченъ въ тажкъ войнъ съ Франция, Бенгалия имаше крайни нужди за пари, коиска назавемъ отъ компанитъ-тъ до 700,000 лири съ лихва по 4 %, нъ компанията не можа да даде, и забавлясъ съ щеи въ Лондръ друго търговско съдружество, кое-то предложи на правителство-то до 2 милиона лири съ по малка лихва, само да съ отнематъ привилегии-ти отъ компанитъ-тъ и да съ дадатъ немъ; Правителство-то съ съгласи безъ да съ замъсанъ, и компанията, кое-то имаше противъ себе и правителство-то и парламентъ-тъ и търговци-ти требващъ да падне, нъ можемъ да кажемъ за достовѣрно, че ни единъ отъ нейни-ти членове, въ тъжъ критически мннъти, не си измѣнили присъствието. Ты съ приготви на борба, и двѣ-то и прие друго направление, отъ търговския интересъ, чиа стана политическиятъ въпросъ, противници-ти на правителство-то (опозиция-та) прие странъ-тъ и, всичко-то общество съ раздѣли на двѣ партии. Нъ двѣ-то съ свръши, какъ-то и неколко пъти съ бѣ свръшило, двѣ-ти съдружества рѣшиха да съединятъ капитали-ти си и да съ сънокътъ въ една компания.

Ето главни-ти спохи въ историите на това държавно съдружество търговско, кое-то днесъ пакъ стои на пръвый-ти планъ въ английскъ-ти парламентъ.

ПОЛИТИЧЕСКИЙ ДНЕВНИКЪ.

Въ международнъ-ти комиссия, кое-то бѣ отредена отъ парижкъ-ти конференции да нареди правила за свободно-то

пълнение по Дунавъ-тѣ, въхъ възникнали иѣкои несогласни, кон-то какъ-то сочи, лесно ще са потикнатъ. Велгийскій-тѣ вѣстникъ *Indépendance* излага единъ окръжни постъ на г. Портъ отъ 14 Ганвария, съ коижъ-то Порта-та признава, че парижки-ти конференции не само иматъ право, ижъ още сѫ должни да приглѣдятъ същата правила, кон-то сѫ наредени отъ прибрѣжни-ти дрѣжави за да сѫ уѣбрѣжъ съгласни ли сѫ тъмъ правила съ актъ-тѣ на Вѣнский-тѣ Конгресъ, кой-то е приемъ за основание на свободно-то пълнение въ парижкий-тѣ трактатъ. Порта-та мысли, че ако бы тъмъ правила да сѫ съгласни съ трактати-ти международни, кон-то трѣбѣ да сѫ приложицъ на тойзи въпросъ, то полномочици-ты, кон-то сѫ събрали въ Парижъ има да гы одобрятъ и приемятъ, какъ-то сѫ; ижъ ако бы да найдатъ, че не сѫ съгласни съ актъ-тѣ на Вѣнский-тѣ Конгресъ, то прирѣчни-ти дрѣжави сѫ задъжаватъ да направятъ прилични-ти измѣнения. Ако е истина, че тай постъ е одобрена и отъ Вѣнский-тѣ кабинетъ, то тойзи въпросъ може да сѫ счита свръшенъ. Защо-то ни една отъ дрѣжави-ти, кон-то сѫ подписали парижкий-тѣ трактатъ, не иска друго иѣшо, освѣть да сѫ устрои тойзи въпросъ съгласно тѣ Вѣнский-тѣ актъ.

Гелштинскій-тѣ въпросъ въ Данцигъ-тѣ, за кой-то гмы повторили иѣкодко пъти, отъ день на день излава напрѣдъ. Той не е нѣкъ въпросъ въ европейскъ-тѣ политикъ, той е възникналъ отъ иѣкоако години, и всички-ти чуслни на централизатори-ти въ Данцигъ да го погасятъ и затъшиятъ, останали сѫ до сега безплодни. Най важно-то основание въ тойзи въпросъ е идни-та на народность-тѣ. Иѣмски-ти Влашестка, безъ да искатъ да сѫ отдѣлътъ отъ Данцигъ, на кои-чу тѣ принадлежатъ, желаютъ да спасятъ колко-то въз-

МЖНО НАРОДИЖ-ТѢ СИ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТЬ. ВЪ ТОВА ТѢХНО СТРЕМЛЕНИЕ СОВПАДА СЪ ФФР-ТО СТРЕМЛЕНИЕ НА ВѢКХ-ТѢ, ВЪ КОЙ-ТО ЕДНО ОТЪ НАЙ СИЛИ-ТИ НАЧАЛА С НАРОДНО ТО, КОЕ-ТО ВЪЗБЕДИ БЕЛГИЈ ДА СЪ ОТДѢЛИ ОТЪ ГЕЛАНДИЈ; КОЕ-ТО ЛЕЖИ ВЪ ОСНОВИ-ТѢ НА ИТАЛИИНСКІЙ-ТѢ МНОГОТРУДЕНІ ВЪПРОСЪ, И ВЪ КОЕ-ТО СЪ ЗАКЛЮЧЖА ВСИЧКА-ТА СИЛА НА ОНЫЙ ИЗЛЕНІИ, КОН-
ТИ ПРОНСХОДДЖТЪ СЕГА ВЪ ПРИДУНАВСКЫ-ТИ КНІЖЕСТВА. НЪ-
ТИСА НАРОДНО НАЧАЛО ВЪ НѣМСКЫ-ТИ КНІЖЕСТВА ПРЬВО ИМА ПРО-
ТИВЪ СЕБЕ СИ ИНТЕРЕСХ-ТѢ НА СОЕДИНЕНИЖ-ТѢ ДРѢЖДВѢ ДАНИЈ,
КОИ-ТО ТОЖЕ ПОДЪ НАРОДНО-ТО СИ НАЧАЛО ИСКА ДА ПОКОРИ ВСИЧ-
КИРН-ТИ ОТДѢЛИ НАРОДНОСТИ ВЪТРЪ ВЪ ПРѢДѢЛН-ТИ СИ, И МАЛКО
ШО МАЛКО ДА ЧУНЧТОЖИ ТѢХНІЖ-ТѢ АВТОНОМИЯ. СКАНДИНА-
ВИИМ-ТѢ, КОЙ-ТО ОТЪ НЕДАВНО ВРѢМЯ СЪ ОБУХАТИА ВЕНЧИЙ-ТѢ
СКАНДИНАВСКІЙ СФЕРѢ, ПРИДАЛЪ Е ОЩЕ ПОВЕЧЕ СЛАЖ И ЕНЕРГІИ
НА ДАНИМАРСКІ-ТѢ НАРОДНОСТЬ; И ВТОРО ТОЙЗИ ВЪПРОСЪ НЕ ИС-
ТИЧЖ ОТЪ ПОСЛѢДНИЙ-ТѢ ПАРИЖСКІЙ КОНГРЕСЪ, КОМУ-ТО ШОЛДА-
ВИЯ И ВЛАШКО СЪ ВЛАДЖЕНИ ЗА СВОЕ-ТО ИЗВИРАТЕЛЬСВО ПРАВО НА
ДРѢВАНИ-ТИ СИ. ТОВА СОСТОЯТЕЛЬСТВО ПОКАЗАЛЪ, ЧЕ ГОЛШТИНСКІЙ-
ТѢ ВЪПРОСЪ НЕ С МОЖНАС ОЩЕ ДА СЪ ВЪЗВІСИ НА СТЕПЕНЬ НА ФЕ-
ЩІЕВРОПЕЙСКІЙ ВЪПРОСЪ. НЪ ВЪ ПОЛОЖИНИ-ТО НА НѣМСКЫ-ТИ
КНІЖЕСТВА, КОИ-ТО ИСКАЛЪ ДА УДРѢЖЕДЖТЪ АВТОНОМИЖ-ТѢ СИ
ВЪ СУСТАВХ-ТѢ НА ДАНИЈ, ИМА ПРѢИМУЩЕСТВО ПРѢДЪ ДУНАВ-
СКЫ-ТИ КНІЖЕСТВА, ЗАЩО-ТО ПРЬВИ-ТИ ВЪ ПРЕПИРАНИЕ-ТО СЪ АРХ-
ТО НАРОДНО НАЧАЛО ИМѢТЪ НА СТРАНН-ТИ СИ ЦѢЛЪ ЕВШИРН
ЕВРОПЕЙСКІЙ НАРОДНОСТЬ, ОТЪ КОИ-ТО ТЪ СЪ САМО ЕДНА МАЛКА
ЧАСТЬ. 1848 - 49 ГОДНИИ ПОКАЗАХЪ, ЧЕ ГЕРМАНИИ-ТА НЕ С РАБИС-
ЦАДУШНА КЪМЪ ГОЛШТИНСКІЙ ТѢ ВЪПРОСЪ. СДІНОВСТВИЕ-ТО, КОЕ-ТО
СЪ ПРОИДИ ТОГЫ НЕ СЪЕ ПРѢКРАТИЛЪ И ДО ДНЕСЪ. ТОЙЗИ ВЪПРОСЪ
ВЪ НАРОДЕНЪ САМО ВЪ ГОЛШТИНИЈ, ИХ И ВЪ ЦѢЛЪ ГЕРМАНИЈ
И НАЙ ПРЬВИ-ТИ ГЕРМАНСКІ ДРѢЖДВѢ НЕ МОГЛТЪ ДА НЕ ГО

ПОДДРЪЖИТЕ СЪ СВОЕ-ТО СЪЧУВСТВИЕ, КАКВА ДА Е ПОЛИТИКА-ТА, КОНК-ТО ТЪ СЛЪДОВАЛЪ.

Пръсни и Австроия, кон-то съ съ насад да поддържатъ нѣмскы-ти интереси на княжества-та въ Данциг до сега да съ ограничвали само съ дипломатически хоты; нѣ като видѣхъ, че съ той-зи начинъ не ще да достигнѫтъ никакъвъ ръзултатъ, и Данциг не намѣни пръво-то си рѣшеніе, кое-то съ поддържа отъ народно-то пейно представителство, то ония дръжави рѣшиха да да прѣдадатъ това дѣло въ Германскы-ти сеймъ и съ той-зи начинъ да мѣладятъ общегерманско значение. Пръсни пръва направи тажъ важна стапка и прѣстъпви за дѣлъ-ти княжества Шлезвигъ и Голштейнъ, а трето-то княжество Лауенбургъ само подаде жалъбъ въ Сеймъ-ти. Австроия, кон-то до сега е дѣйствовала въ той-зи въпросъ съгласно съ Пръсни прибръза да поддържи прѣстъпление-то въ Сеймъ-ти. И дѣлъ-ти дръжави прѣстъпихъ въ Сеймъ-ти всичко, що съ вършили до сега за той-зи въпросъ, и остави да рѣши съврание-то какви мѣри трѣба да съ приематъ за напрѣдъ за да са убарди право-то на Нѣмскы-ти княжества, кон-то принадлежатъ на дръжавни тѣ съставъ на Данцигъ. Нѣма съмѣнѣніе че рѣшеніе-то на Сеймъ-ти ще възде съгласно съ желаніе-то на дѣлъ-ти пръвостепенни Германски дръжави, и ако съ съ рѣшили тѣ да прѣнесатъ въ Сеймъ-ти той-зи въпросъ, то искро е, че тѣ на всѣкий случаѣ имѣтъ и готово рѣшеніе за него, изъ сеймъ-ти въ единственный-ти органи за общ-ти болѣцъ на съединени-ти германски Правителства, за това и въпросъ-ти трѣбова да прѣмине прѣзъ нѣгови-ти рѣшенини; за да приеме законнѣк сила и да има на странѣ тѣ си поне бывшегласие на съюзъ-ти. Сеймъ-ти, споредъ къез-те мѣ съредъ-ти въ подобни случаи, прѣдалъ съ това дѣло

на особнитѣ комиссии за да издири и представи свое-то заключение въ съвранието, и тоги Сеймъ-тѣ ще направи свое-то рѣшеніе, и ще приеме мѣри исполнителни.

Съ прѣнадане-то на той-зи въпросъ въ сеймъ-тѣ Прусия и Австрия дѣлжатъ мѣ същегерманскій интересъ, иъ правдиво єѣлъжи *Journal des Débats* колко-то пояснно става значеніе-то мѣ за цѣлъ Германіѣ, толкъ по вече остава той общеевропейскій въпросъ, и ако Европа не може да потъпче интереси-ти на Голштейнъ и на Лauenбургъ, то должна е да забрани и право-то на Данніѣ, на кои-то дръжавни-ты интереси иматъ естественъ завранъ въ цѣлъ-тѣ Скандинавскѣ партіи, кой-то има на странѣ-тѣ си Швециѣ и Норвегиѣ; иъ до сега това дѣло сѧ находда въ добри рѣцѣ. Ни Прусия ни Австрия не дѣйствоватъ неблагоразумно, а дѣгадѣ Скандинавски-ты органы на Фьверѣ залѣгатъ да раздѣлятъ огнь-тѣ, и утвѣрждаватъ, че Данния е должна или да сѧ откаже отъ Голштейна съсѣмъ или да мѣ отнеме и послѣднѣ-тѣ сѣнки на неговѣ-тѣ самостоятелностъ, Германскійтѣ Сеймъ прѣспокойно отрѣжда комиссия за да обсѫди той-зи въпросъ, а комиссия-та не Ѣше бръзъ да представи заключеніе-то си, въ надѣждѣ, че Данния Ѣше сѧ възползова и Ѣше отстапи нѣщо за полѣжъ на княжества-та. Напослѣдокъ нѣмски-ты вѣстници поченжан сѧ да говорятъ за чуждо послѣдничество, кое-то Германія съ готовностъ Ѣне приеме за да сѧ разрѣши той-зи въпросъ.

По скоро наближава разрѣшеніе-то на дрѹгій единъ въпросъ въ общеевропейскѣ-тѣ политики, кой-то има голѣмо сходство съ прѣдвидѣшій-тѣ въпросъ, и отъ кого-то заби-си честъ-та на Пиндански-ти княжество. Ихъ должны смы да засѣдатъ че колко-то по вече бръзатъ днѣаны-ты въ

ТЪЦА КНЯЖЕСТВА ДА СИ ДАДѢТЪ МѢНИЕ-ТО, ТѢЛОСЬ ПОВѢЧЕ СЪ-
ЩЕСТВЕННЫЙ-ТЪ ГЛАСЪ, ОТЪ КОГО-ТО МОЖАХЪ ДА СИ НАДѢХЪТЪ;
ЧЕ ЩЕ СИ ПОДДРЪЖАТЪ ТѢХНИ-ТИ РѢШЕНИЯ ОТЪ ДЕНЬ НА ДЕНЬ
ПО СЛАБЪ СТАБА.

ДО СЕГА ТЪЦА КНЯЖЕСТВА БСНЧКА-ТЪ СИ НАДѢЖВЪ ЗА СО-
ДИНЕНИЕ-ТО ИМѢ СПИРАХЪ НА ФРАНЦИЈ. ИЗ ФРАНЦУСКЫ-ТИ ВѢ-
СТИЦИ (*Constitutionel, Patrie, Pays*) КОН-ТО СИ
СЧИТЖАТЪ ПОДФИЦИАЛНЫ ОРГАНЫ НА ПРАВИТЕЛСТВО-ТО НАВЕДОХЪ
ПОДОЗРЪНИЕ, ЧЕ ВЪ МѢНИЕ-ТО НА ПРАВИТЕЛСТВО-ТО ВЪ ПОСЛѢДО-
ВАЛО НѢКОЕ ИЗМѣНИЕ ЗА ТОЙЗИ ВЪПРОСЪ. ОБАЧЕ РЕЧЕНЫ-ТЫ ВѢ-
СТИЦИ ОБУСИНАВАДЖАТЪ ЧЕ ФРАНЦИЈ, АКО И ДА ЖЕЛАЕ СЪЕДИНЕНИЕ-
ТО НЕ СИ ЗАДЛЖАВА ДА ПРИВЕДЕ ВЪ ИСПОЛНЕНИЕ СВОИ-ТЪ ПРОЕКТЪ
ЗА СЪЕДИНЕНИЕ-ТО, ТОВА Е САМО НЕЙНО-ТО АНЧНО МѢНИЕ И
ЖЕДАНИЕ, ИЖ АКО НЕ СИ УДАДЕ, ТО ТИ ЩЕ ПРѢДЛОЖИ ДРѹГИЙ
ПРОЕКТЪ, КОН-ТО МНОГО Е СХОДЕНЪ СЪ СИСТЕМѢ-ТЪ, ЗА КОЈ-
ТО ТИ И ДО СЕГА СТОИ. ТАИ ПОСОКА ВИДИ СИ СОЧИ НА АДМИНИСТРА-
ТИВНО-ТО СЪЕДИНЕНИЕ, СЪ КОЕ-ТО АВСТРИЈ И АНГЛИЈ ИСКЛJУДА
СГРАНИЧЖАТЪ БСНЧКА-ТО ПРѢОБРАЗОВАНИЕ ВЪ ТЪЦА КНЯЖЕСТВА, ИЖ
НИ ФРАНЦИЈ, НИ АВСТРИЈ, НИ АНГЛИЈ НИ ДВОРАНЫ-ТЫ ВЪ ВНАЖЕ-
СТВА-ТА, НИ КОМИССИИ-ТА НЕ МОГАДЖА ДА ДАДЖАТЪ ПОСЛѢДНЕ-
ТО РѢШЕНИЕ НА ТОЙЗИ ВЪПРОСЪ, А САМО КОНФЕРЕНЦИИ-ТИ, КОН-
ТО СКОРО ЩЕ СИ СВЕРДЛЖАТЪ ВЪ ПАРИЖЪ ЩЕ ГО РАЗРѢШИДЖАТЪ.

ОТЪ ЕВРОПЕЙСКЫ-ТИ АДЛА ВНИМАНИЕ-ТО ОБЩЕСТВЕНО ЧАСТО
СИ СБРЪЩА КЖМѢ ИНДИЙСКЫ-ТИ ПРОИСШЕСТВИИ; И ТЕКО РЕЧИ, ТѢ СИ
СТАНДЖАИ ЕВРОПЕЙСКИЙ ВЪПРОСЪ; И ОСВѢЌНІИ ИНТЕРЕСИ-ТЫ АНГЛИЙ-
СКЫ, БОРВА-ТА Е ЗА НАПРѢДОВАНИЕ-ТО НА ЕВРОПЕЙСКО-ТО ПРО-
СЪЕДИНЕНИЕ, И ЗА ТОВА И ВЪ ФРАНЦУСКА-ТЪ ЖУРНАЛИСТИКИ УЧА-
СТИЕ-ТО КЖМѢ ТОЙЗИ ВЪПРОСЪ НЕ Е ПО МАЛКО, ОТЪ КЕДКО-ТО И
ВЪ САМѢ-ТЪ АНГЛИЈ. ВЪ СЛѢДУЮЩА-ТЪ КНИЖИЦА ЩЕ ПРѢД-
СТАВИМЪ НА ЧИТАТЕЛИ-ТИ НАШИ ПО НА ДЛЖЕ ИЗЛОЖЕНИЕ-ТО НА

иоднскы-ти събитни, а сега съ окръшамы къмъ частникъ-ти политикъ, и почновамы пакъ отъ наше-то отечество; Правителство-то наше прѣследва сън-ти прѣобразовани за благо-то на сън-ти подданици и не съ ограничава само съ единъ повръхни мѣри, а вниква въ само-то основание, и въ най-ниска-ти степень на управлението. Правителството не само иска да забрани селанн-ти отъ правителство-то на чиновници-ти и на сами-ти чорбаджии, и още имъ дада право да представятъ на правителство-то жалъж противъ злоупотребления-то на чорбаджии-ти и на земити-ти. Ето какво царско Уложение е издадено за чорбаджилъкъ-ти:

Отъ днесъ 8 Іюлия 1857 год. (1273 Еджир.). Въ Търнъевски-ти санджакъ съ согласие-то на Императорски-ти съветъ прие съ нова уредба за чорбаджилъкъ-ти въ села-та

Чл. 1. Отъ сега кой да е чорбаджия не може да управи чорбаджилъкъ-ти повече отъ единъ година.

Чл. 2. За да съ извърши и втори пътъ чорбаджия-та трѣбѣ да съ замини единъ година безъ да управи чорбаджилъкъ-ти.

Чл. 3. Патнасять или двайсѧть дена прѣдъ да съ бѣши година-та на чорбаджилъкъ-ти мѣс., всѣкой чорбаджия е долженъ да приготви смѣтки-ти, и да извѣсти народъ-ти за да си извѣри другъ чорбаджия на място-то мѣс.

Чл. 4. Бого-то народъ-ти извѣри за чорбаджия единогласно или по вѣщегласие той ще съ утвѣрди въ тѫжъ должностъ, защо-то съ признава достоенъ за добре-то на народъ-ти. Ще мѣ съ заплаща заплатъ. И като минуватъ прѣзъ рѫцѣ-ти мѣ селски-ти сълами, той е долженъ да даде писменно обезпечение и да прѣдстави два поручителя здрави;

И ТОГДА ЩЕ ГО ЗАБЕДЖУ ВЪ ГРѢДѢ-ТѢ ЗА ДА ГО ПРЕДСТАВИУ ТѢ
ВЪ МЕДЖЛИШ-ТѢ, ЗА ДА ГО ПОВЛАС ЗА ЧОРБАДЖИ.

Чл. 5. Всегда вѣде новый-тѣ чорбаджны ще сѫ нѣвиражутъ
достойни и почетни лица отъ селане-ти за да прѣглѣдятъ
смѣтки-ти на послѣдний-тѣ чорбаджны. И ако гы найдутъ
редовин предстаивищъ на селане-ти, ако ли пакъ найдутъ
нѣшо нередовино и бесплатно въ тѣхъ, предавищъ ги на меджли-
ш-тѣ за да отреди единъ комиссаръ да гы прѣглѣда.

Чл. 6. Имало є до сего обычай да въ расправахъ хора
по разни мѣста, то за единъ, то за другъ работъ, и всички-
ти тѣхни разноси въ пажуване-то подаихъ ерзъ наредз-тѣ
на всѣдѣ, гдѣ-то тѣ заминувахъ. Има още и такви лица,
кои-то насилио купуватъ отъ селане-ти съ долни цѣни жи-
то, коприкъ и други стоки, и гы преподаватъ подиръ скъ-
пе. Отъ сего тыи и други подобни злоупотребленіи сѫ въспре-
циабатъ. Ако бы въ едно село гдѣ-то има заптиста нѣма
Ханъ, то всѣкий отъ заптиста-та долженъ сда плаща за хра-
ни-тѣ на ступанинѣ-тѣ, у кого-то живѣе по единѣ грощь
ако въ пѣшій, и по 2 грощи ако въ конникъ.

Слѣдователно ни единъ чорбаджны не може нити да пра-
ви, нити да гы минува на селски смѣтки разноси за месе-
ри (комиссары), каква да є работа-та, за кои-то сѫ про-
ведены.

Отъ своихъ странж чорбаджини-ти всички-ти сѫ разноски
ще гы теглишти сами, защо-то ще землишъ заплатъ и не ще
минуватъ врзъ селане-ти никакви разноски, па кадѣ-то и
да наядутъ, нити за хранъ, нити за конакъ нити други по-
добни. Всѣкий чорбаджны требѣ да сѫ пази да не налага на
наредз-тѣ ангарии безъ заплатъ и съ делници цѣни. Никой

НЕ МОЖЕ НАСЛЯДО ДА КУПИ ОТЪ СЕДЛНЕ-ТИ СЪ ДЕЛИЖ ЦѢНІЖ НИТИ
КОПРИНЖ НИТИ ДРѹГЫ НѢКОН ПРОИЗВЕДЕНИИ.

Чл. 7. ДАВАННЕ ТО ЗА ВЕРГҮЕЖ-ТЖ И ЗА АСКЕРЖ-БЕДЕЛЖ
(ИСКУПЛЕШАНЬЕ ОТЪ БОСНИЈ СЛѢДБѢ) И НАЙ ПАЧЕ ЗА БЛАДЫЧ-
НИЖ-ТЖ ВЪ ВСѢКО ЕДНО СЕЛО Е СМѢТНЯТО И ИЗВѢСТИНО. ОСВѢЧЕ-
ТВОЯ ДАВАНС ИМА ДА СЪ РАСХВРЪЛИ СЪ СВІЦО СЪГЛАСНЕ ЕДИНС СВОРЖ
ЗА ДА ГА ПОДДРѢЖИХТЪ ЦРѢКИ-ТИ, УЧИЛИЩА-ТА И ЗА ЗАПЛАТЖ-
ТЖ НА ЧОРБАДЖИН-ТИ.

ЗАПЛАТА-ТА НА НОВИ-ТИ ЧОРБАДЖИН ЩЕ СЪ ЧУВРЪДИ СЪ ОСО-
БЕНО РАСПИСАНИЕ. АКО ВЫ НѢКОЙ ЧОРБАДЖИН ОСВѢЧЕН ТОВА ДАВА-
НЕ НАЛАГА ОЩЕ И ДРѹГО ДАВАНС, ТО МЕДЖЛИШ-ТЖ КАТО М8 ПРИ-
ГЛАДА СМѢТКЫ-ТИ ЩЕ ГО СЖДИ ПО ЗАКОНІ.

АКО СЪ СЛУЧИ ДА СЖЕРЕ НѢКОЙ ПАРН СЪ ПОДПИСИ, ТО ТЫС
ПАРН ЩЕ СЪ ЗЕМЛЖ-ТЖ ОТЪ КОЙ-ТО Е ДАЛЖ ПОДПИСИ И ЩЕ СЪ ВЪР-
НАТЖ НА НАРОДЕ-ТЖ. АКО О ДАЛЖ ПОДПИСИ-ТИ ЧОРБАДЖИН-ТА,
ТО ТОЙ ЩЕ СЪ СЖДИ.

АКО ВЫ СЖДИЦИ-ТИ, КОГА РАЗСЛДИХТЪ НѢЩО, ВЪЗМЛЖ-
ПОВЕЧЕ ОТЪ КОЛКО-ТО ДОПУША ЗАКОНІ-ТЖ ЩЕ СЪ НАКОЛАДИХТЪ И
ПРѢДЛАДИХТЪ НА ВРЪХОВНО-ТО Съдище въ Цариградъ.

Чл. 8. ВСѢКИЙ ЧОРБАДЖИН, КОЙ-ТО НАЛАГА АНГАРИИ ИЛИ К8-
ПУБА ИМОТЖ-ТЖ НА СЕДЛНИ-ТИ СЪ ДЕЛИЖ ЦѢНІЖ ЩЕ ОТГОВАРЖ
ПРѢДАД ЗАКОНІ-ТЖ И ЩЕ СЪ СЖДИ И ГЛОБИ СПОРЕДЖ ПРѢСТУПЛЕ-
НИЕ-ТО СИ.

Чл. 9. ЕДИНС ЧОРБАДЖИН НЕ МОЖЕ ДА ЧАРЪЖИ ЧОРБАДЖИ-
ЛУКЖ-ТЖ ПОВЕЧЕ ОТЪ ЕДИЖ ГОДИНЖ, ИЗ АКО ВЫ ДОГДѢ СЪ СБРЪШИ
ГОДИНА-ТА М8 СЪ НАБѢДИ ЗА НѢКОИ ПРѢСТУПКА, ТО ЩЕ СЪ
ПРѢДАДЕ НА МЕДЖЛИШ-ТЖ, ЩЕ СЪ СВАЛИ ОТЪ ЧОРБАДЖИЛУКЖ-ТЖ СИ
И ЩЕ СЪ ГЛОБИ СПОРЕДЖ ЗАКОНІ-ТИ.

Чл. 10. КОЙ-ТО ВИДИ ЧЕ ЕДИНС ЧОРБАДЖИН, ЕДИНС ЗАП-
ТИЕ И КОЙ ДА Е ДРѹГІЙ ПОТІМКОВА ТОВА ЧДОБРЕНИЕ ДЛЖЕНІ С

тей часъ да иде въ градъ-тѣ и да приваже на начальнѣ-тѣ, што знае че съ сториагъ лоше. Но ако бы нѣкой да изѣди дрѹгыго и да представи ложесвидѣтели, или смираж или отъ забистъ или отъ другъ причинъ, той ще сѧ глоби спредъ какъ-то мѣсто съ стон.

Мы ще сѧ задоволимъ сега съ тѣжъ новинъ, да даде Богъ да сѧ удастонимъ по частично да съсъшавамъ такви новини.

Дрѹга новина за кои-то вкратце споменѫхъ въ по-слѣднѣ-тѣ Книжкѣ е падение то на англійско-то министерство, на лорда Палмерстона, кое-то сѧ въ съставъ на 7 Февр. 1857 год. подири падение то на министерство-те Абердиново¹) - Министерство-то Палмерстоново е съществувало четири години. Ново-то министерство е съставено отъ следующи-ти лица: Лордъ Дерби првъ министръ на място лорда Палмерстона. Той е билъ и дрѹгий патъ првъ министръ прѣди Абердиново-то министерство. Въ Февраль на 1854 год. не можи до сѫбере ново министерство и бѣ долженъ да отстапи място-то си на Лорда Палмерстона, кого-то сега смѣнила. Графъ Дерби е глава на Торсийскж-тѣ партнїкъ и възма на себе си тѣжка должностъ въ сегашни-ти обстоятельства, иже найде олеснениe въ добро-то расположениe, кое-то показа Франции, и много дрѹги дрѹжени.

¹) Въ Англии накъ-то и въ много дрѹги представители дрѹжби, всѣко министерство носи имѧ-то на првый-ти министръ, кой-то сѧ нарича и глава на кабинетъ-тѣ. Така напр. въ Англии подири министерство Абердиново, въ кое-то првый-ти министръ е билъ Абердинъ, состави сѧ министерство Палмерстоново, а подири него възве министерство-то Дерби.

Сирх-Фредерикъ Тэзигеръ, Лордъ Канцлеръ счита ся единъ отъ най добри-ти законодатели въ Англии.

Лордъ Дизраэли Канцлеръ на кассаж-тѣ е замалъ тѣжъ, должностъ и напрѣдъ въ министерство-то на Графа Дерби. Имѣ-то мѣсѧцъ въ прочуюто въ парламентски-ти прѣпирни.

Лордъ Налесбюри министръ на юристранни-ти сношения, и той посѣ должностъ-тѣ, коихъ-то е замалъ и напрѣдъ въ министерство-то Дерби. Той ся считаетъ единъ отъ дипломати-ти, кой-то най добреѣ знаетъ Европа-тѣ.

Сиръ Роверъ Пиаъ воинъ министръ — Сынъ на прочутый-ти министръ Роверта Пиа, кой-то е породилъ въ Англии цѣлѣ политическихъ партий.

Лордъ Салисбери — прѣсѣдатель въ тайный-ти Съветъ на Шарнъ-тѣ, знатенъ членъ отъ Герніж-тѣ палата.

Г- Балполъ министръ на бахтѣшни-ти дѣла, единъ отъ способни-ти управители (администратори) въ Англии.

Лордъ Блененборъ министръ на индийски-ти дѣла — Той е былъ генералъ губернаторъ въ Индии, и знаетъ добреѣ странъ-ти и нейно-то положение.

Лордъ Гардинъ министръ на дрѣжебны-ти печать единъ отъ знаменитости-ти въ Герніж-тѣ палата.

Лордъ Блантонъ — намѣстникъ въ Ирландии, единъ отъ най богати-ти землевладѣлѣци въ тѣхъ странѣ, прочутъ е съ свои-ти административни (управителни) и экономически познаниемъ.

Сиръ Едуардъ-Дейтонъ Бѣлверъ министръ на колонии-ти проходи ся въ много сочинения экономически и исторически; той е братъ на Генриха Бѣлвера, що е комисаръ на придававски-ти Княжества.

Серж Джэнс Пакинстонъ прѣхъ Лордъ на Адмиралтейство-
то (морской министръ).

Лордъ Станли министръ на Трговищ-тѣ, той е сынъ
на Лорда Дерби, и има голѣмы познанни въ Трговищ-тѣ.

Лордъ Джонъ Ианкеръ министръ на общественни-ти дѣл-
ния прочутъ ораторъ и спикатель Бюкемонко - политический.

Было ново-то министерство, кое-то е поело дѣла-та, съ-
ставено отъ известни лица, остава му само да придобие широ-
дно-то расположение, кое-то никогы не е било на странѣ-тѣ
на торийска-тѣ партнї.

Како са промѣни министерство-то въ Инглииъ Парла-
ментъ-тѣ отетрани собрание-то си на неколко дена за да да-
де вѣдома на ново-то министерство да са приготви. На 17
Февральрия (1 марта) Лордъ Дерби са ѿзи въ Гориц-тѣ па-
латѣ и обзижъ че некий кабинетъ ще удържи прѣтедлески-ти от-
ношения съ всички-ти дръжали и най паче съ Франциј. Той
одобри поведение-то на Лордъ Палмерстона; и каза че дол-
на-та палата рѣшила да похуди министерство-то не защо-то
е представило нови закони за заговори-ти, не само защо-
то не било дало отговоръ на французска-тѣ нотѣ.

Неко-то правителство поискало е отъ французски-ти
кабинетъ обяснение врѣхъ тѣлѣ нотѣ, и споредъ отговоръ-
ти, кой-то даде французско-то правителство има да дѣйство-
ва за тойзи въпросъ.

Лордъ Дерби обзижъ още че прѣдложение-то за Индиј-
тѣ пакъ ще са въсприме, и още прибави, че не са бричъ да
прѣдложи за парламентско прѣобразование,

Графъ Гранингъ и Лордъ Вларендонъ забраны-хъ мини-
стерство-то, кое-то паднѣ. По несчастнию, каза Лордъ Вларен-
донъ цареубийство-то е преповѣдано открыто въ Индиј-

Правителство-то не можи да скрие това, и като не бъше
уаверено, ще ли съм приеме отъ палати-ти законъ-тъ за заго-
вори-ти не рачи да даде отговоръ на Францикъ до гдѣ не
стъвере гласове, и отъ уваженно къмъ парламентъ-тъ и за да
не остане посраменъ прѣдъ Францикъ, благородный-тъ Лордъ
прочече и единъ депешъ отъ Лорда Коулса да да докаже че
французско-то правителство не е било пристрѣно за отговоръ-
тъ. Подиъ това палати-ти отгласихъ събранието ги до ^{3/15}
Марта.

Бо Францикъ законодателно-то събрание приеме законъ-
тъ за общо-то спасение.

Благие-то на градъ Вантонъ отъ сюзни-ти сили Англо-
французски съ подтверждава отъ посѣдни-ти извѣстия; Вы-
нези-ти слабо съ съ забраната и губернаторъ-тъ Вантонскій
въ Чловенъ, и на негово място сюзни-ты водначилници назна-
чили другъ единъ Кинезинъ да управлява градъ-тъ до гдѣ
се находа въ тѣхънѣ власть. Още повторихъ пакъ извѣ-
стие-то че Кинези-ты поченжали воїна съ Ройснъ-тъ, и на-
паднѣли на руски-ти граници.

Приложение до Политический-тъ Дневникъ.

По горѣ упомянѫхъ за единъ нотъ, кои-то бѣ при-
чиняла падежъ Палмерстоново-то министерство, и за да не
съ прикаса политическо-то изложение не е приложихъ тамъ
а за да утолимъ любопытство-то на наши-ти читатели так-
ви документи ще съ прилагатъ особно и тойзи порядъкъ ще
приемемъ и за напрѣдъ:

Бто депеша-та, којъ-то Графъ Балевскій, французскій
министръ на чужестранни-ти дѣла, непрати до французскій-
тъ посланикъ въ Лондръ за да тѣ съобщи на Английско-то
правителство:

Парижъ на 20 Ганвария

Господине, испитанието на сюда прѣстѣпно посага-
телство брѣзъ жиботъ-тъ на императоръ-тъ слѣдова и сюро-
ще научимъ резултатъ-тъ неговъ. Нѣ има едно обѣщаніе-
ство за кое-то и отъ сега можемъ да говоримъ безъ дан-
намътъ сумнѣніе: Това ново прѣстѣпненіе, като и напрѣши-
ти, замыслено е въ Англия; и Планори въ Англия вскорѣ
намѣреніе да убие Императоръ-тъ. Отъ Англия Мезини,
Ледрю-Роленъ и Валпанелла испратиха такви чвнци, и това
с още живо въ памѧть-тъ. И сегашни-ты злодѣйци свободно
си съ приготвили тамъ свои-ти заговори и свои-ти орудия и
отъ тамъ излѣзоха за да извршатъ свое-то злодѣяніе.

Като подтврждавамъ тъы событни, брѣзамъ да прибавя-
че Императорско то Правителство е благодарно за исцренин-ти
чюества противъ това покушение, кое-то възбуди погибше-
ни въ цѣлѣ Англия; Той още има убѣжденіе че при такви и-
сни доказателства че съ употребили на зло гостепримство-то
и, Правителство-то и народъ-тъ Английскій проумѣватъ че
смы должны да са пограничимъ за това.

Никой не цѣни и не почита побече отъ насъ свободаж-тъ
съ коя-то Англии дава чвѣжице на всички-ти чужденци жрь-
ти на политически страни. Франция ескъковы е считала отъ
своиѣ странѣ за единъ длагъ на чловѣчество-то да не затвя-
рж граници-ти си ни ба едно почтенно несчастие, и Правител-
ство-то Императорско не съ плаче че неговы-ты противници съ
нашли чвѣжице на Английскѣ-тъ земиѣ за да живѣятъ тамъ
мирно, ако и да не намѣнятъ ни мысли-ти си, ни даже стра-
сти-ти си, подъ закрылън-то на Английскій-тъ законъ. Нѣ
колко разлика има въ стремленіе-то на демагогическы-ти по-
слѣдователи, кон-то са съ населеніи въ Англия? То не съ ве-

ЧЕ ВРАЖДА НА ЗАБЛУЖДЕНИИ ПАРТИИ, КОИ-ТО ПРОМЫЛАВА ВЪ СВОЕ-
ДНЪЙ-ТЪ ПЧАТЪ И ВЪ ЛЮТИ ДѢМЫ. ТО НЕ Е НИТИ РАБОТА НА
МАТЕЖНИЦИ, КОИ-ТО ИСКАТЪ ДИ ПРОИЗВЕДЖЪТЪ СМЪТИ И НЕФРИДИ-
ЦИ. ТО Е КАНОНИСАНО УБИЙСТВО, КЕС-ТО СА ПРОПОВѢДУГА ОТКРЫ-
ТО, КАТО НАУКА, И СА ПРИВАЖДА ВЪ ДѢЙСТВИЕ СЪ ПОВТОРИИ О-
ПЫТИ, ОТЪ КОИ-ТО НАЙ ПОСЛЕДНИЙ-ТЪ ИЗХУМИЛЪ Е ЦВѢЛЪ Европѣ.
Право-то на свободно-то приближение должно ли е да закры-
ла такви дѣла? Гостеприимство може ли да са дава на убий-
ци? Законодателство-то английско должно ли е да сажи и
да забрана тѣхни-ти намѣренни и дѣйствии? и може ли то
още да покрива такви злодѣици? кои-то съ свои-ти прѣ-
стѫпни дѣйствии сами губижтъ общо-то право и са дѣлкитъ
стъ чловѣчество-то.

ВАТО ПРЕДЛАГА ТЫВ ВЪПРОСИ НА ПРАВИТЕЛСТВО-ТО НА НЕЙ-
НО БРИТАНСКО ВЕЛИЧЕСТВѢД ПРАВИТЕЛСТВО-ТО ИМПЕРАТОРСКО НЕ СА-
МО ИЗБРЪШЕА ЕДИЖ ДЛЖНОСТЬ, НІ ОЩЕ ИСПЛЕНІАВА ЖЕЛАНИЕ-ТО
ПАНАРДЖ-ТЪ, КОИ-ТО ВЪ СЛАНѢИ ОТЪ ТЫМ НЪША, И КОИ-ТО МЫ-
СЛИ ЧЕ ИМА ПРАВО ДА ИСПЫТАЧЕАНГАНИА ЩЕ ПОМОГНЕ ДА СА ИЗ-
БАВИ ОТЪ ТОЙЕН СТРАХЪ.

ПОСТАРАНС-ТО И ДЛѢБА-ТА НА ТЫМ ПРѢСТѫПНИ ПРѢДПРИЯ-
ТИИ ВЪЗБУЖДЪТЪ ЕДИЖ ОПАСНОСТЬ ЗА ФРАНЦИЈ, КОИ-ТО СМЪ
ДЛЖНЫ ЕДА ОТСТРАНИМИ. ПРАВИТЕЛСТВО-ТО НА НЕЙНО ИМПЕРА-
ТОРСКО ВЕЛИЧЕСТВО МОЖЕ ДА НИ ПОМОГНЕ ВЪ ТОВА, КАТО НИ ДА-
ДЕ ОВЕЗПЕЧИЕ, КОЕ-ТО НИ ЕДИА ДРЪЖАВА НЕ БЫ СА ОТКАЗАЛА ДА
ДАДЕ НА ДРУГЖ СОСІДНИЈ ДРЪЖАВѢ, И КОЕ-ТО ОЩЕ ПОВЕЧЕ СА НА-
ДѢЕМЪ ОТЪ ЕДИЈ СХУЗНА ДРЪЖАВѢ.

СЪ ПЛЮН УЧІРЕНІИ ВЪ ВЫСКО-ТО БЛГОРАДІУМІС НА АНГАЙ-
СКИЙ-ТИ КАБІНЕТЪ МЫ СА ВЪЗДРЪЖАМЪ ДА ЧИКАЖЕМЪ КСИ ДА С
МІРДЪ, КОИ-ТО ПРИЛІЧА ДА ЗЕМЛІ ЗА ДА ЧАСВЛЕТВОРН ТОВА ЖЕ-
ЛАНИЕ. ВЪЗЛАГАМЪ СОКРШЕНІЕ НА НЕГО ДА ОЦІНІИ КАКВА МІТРА

Е НАЙ СПОСОБНА ЗА ДА СА ДОСТИГНЕ СВОЮ-ТО ЖЕЛАНИЕ, И СА НАДѢХАМЪ ЧЕ НЕ ЩЕ БЪДЕ ТЩЕТНО НАШЕ-ТО ВОЗБАНИЕ, КОС-ТО ПРАВИМЪ КЪМЪ НЕГОВЪЖ-ТЪ СОВѢСТЬ И БЛАГОРОДСТВО.

БЛАГОВОЛЕНТЕ ДА ПРОЧИТЕТЕ ТЪЖКА ДЕПЕШКА НА ГРАФА ВЛАДЕНДОНА И ДА МУ ДАДЕТЕ КОПИЯ.

ВАЛЕВСКІЙ.

ТАИ НОТА ПОБУДИ АНГЛИЙСКІЙ-ТЪ КАБІНЕТЪ ДА ПРѣДЛОЖИ ВЪ ПАРЛАМЕНТЪ-ТЪ НОВЪ ЗАКОНЪ ЗА ВАГОВОРИ-ТИ, ЛОРДЪ ПАЛМЕРСТОНЪ КАТО ИЗЛОЖИ ПРИЧИНН-ТИ, КОН-ТО ПОБУЖДАТЪ ПРАВИТЕЛСТВО-ТО ДА ПРИЕМЕ ТЫСА МѢРИ, ПРѣДЛОЖИ И ЗАКОНЪ-ТЪ КОИ-ТО СЪСТОИ ВЪ ГЛАВДѢЮЩИ-ТИ 5 ЧЛENA:

Чл. 1. Всѣкъ едно лице, кос-то въ съединено-то Кралѣство Великобританіи и Ирландии или на острови-ти Джери, Герси, Падерни, Саркъ и Манъ ще прави заговоръ въ едно или съ много лица въ Кралѣство-то на острови-ти или отъ него, съ намѣреніе да съвръши убийство въ земѣ-тъ кой-то е подъ власть-тъ на Нейно Величество или изхвани отъ него, ще са набѣди за измѣнѣ и ако са членъ въ такво прѣступление ще са осъдени на тажко робство за цѣлъ животъ или за врѣмѧ не по малко отъ пять години, или ще са запрѣти тъмници и ще са кара по тажки работѣ или нѣ, но не повече отъ три години.

Чл. 2. Всѣкъ лице въ съединено-то Кралѣство или въ речени-ти острови Джери, Герси, Падерни, Саркъ и Манъ, кос-то побужда, подканя и уговаря другыго въ Кралѣство-то или побужда да съвръши убийство ще са набѣди за измѣнѣ и ако са членъ въ такво прѣступление ще са осъдени на тажко робство за цѣлъ животъ или за врѣмѧ не по малко

СТЪ ПАТЬ ГОДИНИ ИЛИ ЩЕ СЪ ЗАПРЕ ЗА ВРЪМЛ НЕ ПОБЕЧЕ ОТЪ ТРИ ГОДИНИ.

Чл. 3. Всѣко лице, кое-то сѫ навѣди въ измѣни, споредъ постановленіе-то на тойзи актъ, може да сѧ човѣ и да сѧ накаже, въ кое да е място на царство-то, като да е билъ направилъ прѣстъпленіе-то на твоя място, или въ това Графство.

Чл. 4. Во всѣко следствие въ кое-то споредъ тойзи актъ сѧ докаже, че убийство-то е било замыслено да сѧ изврши въ чуждѣ земѣ, то такво убийство ще сѧ счита като че е извршено въ съединено-то кралѣство противъ подданици-ти на Нейно Величество, и ще сѧ сѫди споредъ закони-ти на съединено-то кралѣство.

Чл. 5. Ирландскій тъ актъ на Георга III подъ названіе „актъ за да сѧ подтвърдятъ и исправятъ закони-ти, кои-то сѧ отнасятъ до заговори-ти“ сѧ отмѣни.

Тойзи законъ възбуди голѣми припирни въ парламентъ-ти и прѣдн да подаджатъ гласове за приемане-то или за отхвръление-то му, парламентъ-ти прие съ вѣшгласие стъ 10 часове предложение-то на Милна Джинсона да похули кабинетъ-ти, че не отговорилъ еще на французск-тѣ ногѣ; Графъ Коулей английскій посланикъ въ Парижъ, като научилъ въ какво положение сѧ находиа министерство-то за да го поддържи испратилъ съдна депеша до Графа Вларендана, за кои-то споменихъмъ въ политическ-ти дневникъ и кои-то прилагамъ тѣка за да допълнелъ тойзи въпросъ, кои-то въ причинна на министерск-ти кризисъ въ Англия:

Графъ Коулей до Графа Вларендана. Парижъ 20 февр.

Господарю!

Бато сѧ научихъ че Палата-та съ вѣшгласие приема

решение да похдат правителство-то на Ейно Величество че не е отговорило на нотж-тж, кој-то испрати Графъ Балев-
ский до Графа Персиън отъ 20 Іанвария. азъ мысля че е
моја должностъ да напомнемъ на Господство Еи, че ако и да
не ми бѣ поръчано да дамъ правъ отговоръ на французско-
то правителство, изъ азъ бѣхъ уполномоченъ отъ Господство
Еи, да сеобщъ на французско-то правителство човѣти-то,
намѣрение-то и желание-то на правителство-то на Ейно Ве-
личество съ единъ начинъ много поскръщенъ, и, както мысляж,
много по удовлетворителенъ, нежели ако бѣхъ говорилъ о-
фициално.

Вога Графъ Балевский испрати свояж-тж депешъ, раз-
дражението, че Інглия не приема мѣри въ тѣни дѣла, кен-
то имѣтъ таквъ важность за Франция за да са съхранятъ
дни-ти на Императоръ-ти, бѣ твърдѣ гелѣмо.

Право на крѣво, изъ всички сѫ на това мнѣніе, че всич-
ки-ты заговоры противъ Императоръ-ти сѫ организовали
въ Інглия, и че английски-ты законъ закрылъ заговори-ти.

Всѣко противно учѣрение отъ правителство-то на Ей-
но Величество не бы имало никакво дѣйствие и всѣко официал-
но забѣаѣване, кое-то выхте направили Господство Еи въ
Х8 нотж-тж на Графа Балевский, бы псаѣвалъ и дѣ-ти
дръжали въ единъ прѣпирнѣ, кои-то, споредъ както сѫ сочи,
бы умножила раздражението, кое-то на всѣдѣ сѫ бѣ рас-
пространило.

Ако сѫ искали да успокоятъ свиро-то мнѣніе, требува-
ше да са остави да изврши врѣма-то свое-то валиніе и да
са ударили отговоръ-ти на нотж-тж, кои-то испрати Графъ
Балевский, догдѣ да покаже парламентъ-ти ще ли сѫ согласи
сѫ правителство-то на Ейно Величество. Изъ що е нѣжно да

са заблагащи, че съ тъжъ благоразумни лърж Господство ви не прѣминжхте да извѣстите французско-то правителство за положение-то и близкостъ-та на тойзи въпросъ; дължики-ти на Господство ви е бил още отъ начало-то на това несчастие дълго часенъ и откровенъ.

Имамъ прѣдъ очи ти си писмо на Господство ви въ кое-то, като забраняше въ изражения достойни за имъ-то отъ кое-то е писано право-то на свободно-то уважение, кое то Великобритания всѣкога е давала на чужденци, отъ кое-то да сѫ странъ, отъ кой да съ класъ, въ исто-то времѧ твърдѣйсно и рѣшително говорите че е невъзможе да сѫ отмѣтне това главно-то основание на нашъ-тъ конституциј (уложение). Господство ви доказвате колко ге достаточенъ трѣбѣ да бѫде единъ законодателенъ актъ, за да избрани развратни човѣци да не сѫ вдавяни въ прѣстъпни злаговѣри.

Като вѣренъ, че не съвръшенъ органъ на Господство ви азъ изложихъ ваши-ти чиновника и ваши-ти правила, иако быихъ можилъ да призыва свидѣтельство-то на Императоръ-ти или на Графа Балевскій, чиѣренъ съмъ че ни единъ-тъ ни другъ-тъ не ще отхврълиятъ думы-ти ми. Не знай какъвъ резултатъ има послѣдните събрание, ищо то и да сѫ слѹчи, азъ съмъ чиѣженъ, че на нашъ-тъ справедливи и благоразумни лърж одолжени смы, гдѣ-то въ една таква критическа минута, наши-ти отношения съ французско-то правителство не сѫ развалихъ, и приятелство-то, кое-то за счастие-то на два-ти народа съществува не сѫ умали.- Всички-

ТРѢГОВСКИИ ДНЕВНИКЪ.

Брътвѣмы, брътвѣмы дистове-ти и нищо по небичко не можихъ да найдемъ за Трѣговиѣ-тъ.

Какъ-то съ въ жда и търговия-та напрѣдова толкъсъ, какво-то и наша-та книжнина, и стокы-ти ако съ търсихъ толкъсъ, колко-то и български-ти книги и книжици по право нѣма съсъ ще да съ похвалимъ. Неможемъ събаче да не за-вѣлѣжимъ едно обстоятелство; монета-та, коя-то прѣди че-тыре мѣсяца вѣше до толкъсъ рѣдка гдѣ-то единъ отъ най-прѣви-ти търговци въ Америкъ, кой-то имаше голѣмъ почетъ, не може да найде 300,000 доллари за нѣкой денъ и другий, ако и да даваше по 1000 доллари лихъбъ на денъ; а сега ка-питалисти-ти прѣзъ вѣстници-ти канжихъ всѣкиго, кой-то има желание да придобие много пари да земе отъ тѣхъ на-заемъ подъ здравъ подпись или подъ залогъ. Сѫщо какъ-то български-ти вѣстници канжихъ свои-ти вспомоществуватели, да не желаютъ по нѣколко гроши, за да придобиешъ безцѣни-ни скрипции. И ако са продлажи той-зи книжевный кризисъ, то и наши-ти книгопечатници ще поченятъ да са затварятъ, като Американски-ти банкове; ако и да е причина-та съ-вѣтъ противоположна - Американски-ти банкове съ затво-рухъ, защо-то търдѣ много книги сѫ печатали, а наши-ти книгопечатници ще са затворятъ защо-то нѣма що да пе-чатятъ. Дай боже да не съ свѣде това нѣщо. Надѣемся съ-че и търговия-та и наша-та книжнина ще доживѣятъ съгла-сно, ако си подждатъ рѣка. Какво-то книжници-тѣ не мо-же да цѣбти безъ търговия-тѣ, така и търгъ на-та не мо-же да напрѣдова безъ книжници-тѣ, ако не вѣрвате прочите-ти книжки-тѣ за коя-то споменъва наши-ти

КНИЖЕВНЫИ ДНЕВНИКЪ

Должни смы да дадемъ на читатели-ти наши единъ по-длъгъ отвѣтъ за тѣхъ книги, из сега ни вѣдма-то ни мѣ-

сто-то не ни добволибјатъ, за това стлагамы за следующа-
та Книжка, увѣрены смы обаче че таи книга и безъ прѣпо-
ручениј ще найде читатели, зашто то съотвѣтствова на потреби-
ности-ти на врѣмѧ-то: Ъто заглавие-то и: Трговско рѫко-
водство за тргуване, промышленность, мореплаване и трг-
говски дѣлани. Собствено такъ за веществво-то на тргово-
внѣш-тѣ, за състояниe-то на трговицѣ-тѣ на землемѣдѣлие-
то и на промышленность-тѣ въ Европейски дрѣжави. За дрѣж-
ава на трговски книги за трговски смиѣткы и пр. и пр.

ОБЩИИ ДНЕВНИКЪ

Отъ нѣкое врѣмѧ много са говори за єдно подморско
съединение съ жѣлезенѣ пѣтѣ между Англииѣ и Франциѣ; кол-
ко да не прилича това на истинѣ обаче той-зи въпросъ е длъ-
боко издиренъ отъ единиѣ французскій ученѣ инженерѣ и план-
ти бѣ представенъ въ Парижъ на всенародно съժдение.

Ъто сега другій инженеръ - Карлз Бойдъ предлага новъ
планъ за да съедини Франциѣ съ Англииѣ съ крытѣ мостѣ;
Два-та края на той-зи мостѣ ще бѫдатъ единиѣ около
дубре въ Англииѣ-тѣ а другій-тѣ около Кале въ Франциѣ-
тѣ и ще бѫде толко високо, гдѣ-то най голѣмы гемини да
минуватъ подъ него. Той-зи мостѣ ще са опира на стаплове
(кули) кои-то ще има на врѣх-тѣ имѣ фенерѣ и още ще има чаркѣ, кои-
то ще предварятъ гемини-ти съсъ звѣнѣ кога въ врѣмѧ-то мѣгамбо.

Всѣка кула ще бѫде висока отъ дъно-то на 500 пади.
Мостѣ-ти ще бѫде дълги двайсѧтъ мили англійски (около $5 \frac{1}{2}$
сахата) на него ще са проведе жѣльвиый пѣтѣ, кои-то ще мо-
же да са прѣмни въ 20 минути.

Американски-ти фалимента (мюхлюзлюци) и слава-та,
кои-то са придобили трговци-ти въ онки странѣ, че са
убогатијатъ кога испаднатъ, подало е причинна на нѣком
вѣстници да са припѣсиковатъ врѣзъ свои-ти съотечествен-
ници. Ъто що казба единиѣ отъ тѣхъ, какъ единиѣ баща ба-
гославилъ сына си: Сынко рекълъ той, решено е, ще идешъ

въ Ньюйоркѣ! И вижь! Джемсъ вѣдѣ въ работѣ безъ да има здравѣ парж, а сега направилъ фалименто (мюхлюзлюкѣ) отъ 150 хылѣди доллари! Това е голѣмо нѣщо; не може да се надѣши, че и ты ще бѫдешъ толко честитъ, но надѣши съ, кога имашъ малко нѣщо почетъ и искуство Богъ ще тѧ благослови подиръ исконѣкъ годинѣ да хврълишъ топъ-тъ поне съ 50 хылѣди доллари!

Въ Парижъ вѣтхъ-тъ вѣе на дѣлан. За всѣка пустѣ претирниж имѣ тѣа пушкѣтъ или съ сѣкѣтъ. Прѣди нѣкѣлко дѣна въ едно израѣдно общество двѣ лица, кои-то замѣтиха доста высоко място въ общество-то съ богатства-ти си сбутахъ съ, и из двама-та противника ежъ женени имѣтъ дѣца и на вѣрастъ не само ѿрѣлъ изъ и прѣорѣлъ, за това ни единомѣ не давала рѣкъ нити да съ пушка, нити да съ сѣче а взамно-то оскорбление трѣбваше да са умысъ. Общи-ти имѣ пристали мыслихъ какъ да гы потжмѣтъ, ишио не вѣше полесно отъ това, и изъ единъ отъ тѣхъ трѣбваше да почене, да иска прошкѣ; и кой отъ двама-та ще направи прѣвѣтъ стажкѣ? оскорбление-то вѣ и отъ двѣ-ти страни равно, и никоглавиене-то тоже, и изъ намѣрихъ и на това леснинѣ за да земе това дѣло край, съ кой-то останахъ всички-ты доволни. отъ здравїя от-сна да хврълиши да ѿти-ши (анви)

Приятели-ти имѣ рѣшихъ, всѣкий отъ тѣхъ са задлъжава да подпише по единъ суммѣ за сиромаси-ти и кой-то подпише по малко ще иска прошкѣ отъ противника си.

Г. А. завчалъ хвати едно перо и написа единъ хартий-ка боно за 5 хылѣди фр. Г. Б. отъ другъ странѣ безъ да знае колко ще даде А. написа боно за истѣ-тѣкъ суммѣ. А

Единъ отъ скидѣтели-ти, кои-то пристоявахъ на тѣхъ работѣ извѣска Господари никой не получи, още по единъ фишекъ въ пиццови-ти поченете отъ ново!

Тогы Г. А. написа боно отъ 10 хыл. фр. А Г. Б. отъ 12 хыл. и така А. бѣ долженъ да иска прошкѣ отъ Б. А сиромаси-ти ще имѣтъ хлѣбъ.

Ч ТАД ПЕЧЕТНИЦА СЖ СЕ ПЕЧЕТИЛИ И
СЕ НАМИРЯТЪ ЗА ПРОДАЖБА:

СВРАТЕНИЕ на турски-та ИСТОРИЈА преведена, пополнена и издадена отъ П. Славейкова.

Цѣна-та је . . . 1 цванецъ
ВРАТКА СВѢЩЕННА ИСТОРИЈА преведена отъ
Прѣимандрица Партенія Зографскаго. — 5 гроша
1-та, 2-та и 3-та КНИЖКА (Ланчаріј)
отъ БЛАГАРЕВИ-ТѢ КНИЖИЦИ.

ЧУБЕЧНИ КНИЖКИ ЗА ДѢЦА-ТА КНИЖКА I.
БУКВАРЬ, нареденъ и издаденъ отъ П. Р. Славейкова

За продажба

ХРИСТОМЛІЈА Славянскаго јзыка, ЛЕКСИ-
ВОНЪ Славяно-грѣцкій и ГРАМАТИКА Славяно-
грѣцка. — Цѣната на трите тѣм частни — гр. 60
Црковный Букварь. — цѣна-та мѣръ в гр. 3

Ч сѫщата печетница се намирятъ
подъ печатъ:

ВРАТКО СВѢЩЕНО ОГЛАСЕНИЕ или ПРИ-
ЧЛНАНІЕ (КАТЕХИЗИСЪ) прѣведенъ отъ бѣнка
Кристова.

ПЪРВА ХРИСИ на здравїа человѣчески умъ, прѣ-
веденъ отъ Ивана П. Чичи.

СЛАВЯНСКА ХРИСТОМЛІЈА издадена отъ
Никифора П. Константинова.

Книжка прѣглѣдана и одобрена отъ царска-та
цензори за да се печети.

БЛЪГАРСКИ-ТИ КНИЖИЦИ

ИЗДАВАТЪ СА ДВА ПЪТНИ ВЪ МѢСАЦЪ-ТЪ НА 5 и 20 ЧИСЛО.

Цѣна-та на годишно-то издание (24 Книжици) е:

Бг Цариградъ 5 меджидиеста сребърни.

По всичко-то Търско 5 $\frac{1}{2}$ медж. ”

Бг Сербия, Блашко и Молдавия 6 мед. ср. Една-та Книжка сама $\frac{1}{2}$ меджидие сребърно.

Подписка-та се приема само за една година
отъ тъга лица:

Отъ настоятели-ти на БЛЪГАР. КНИЖИЦИ
Г. Г. В. Маринович и К. Б. Славчевичъ въ Цариградъ.

Отъ Г. Доктора С. И. Чомакова въ Пловдивъ.

Отъ Благород. Г. Ст. Гръйолъ въ Никаноръ.

Отъ Г. Иванча Стоанова въ Вски-Злара.

Отъ Г. Т. Х. Бойчова въ Шуменъ.

Отъ Г. Пантелей Х. Г. Кесимова въ Търново.

Отъ Г. Братя Х. Петкови въ Рущукъ.

Отъ Г. А. Н. Каракаш въ Свищовъ.

Отъ Г. Георги Карловскій въ Тъача.

Отъ Г. Хр. Георгиева въ Бъкърецъ.

Отъ Г. Алих. Поповича въ Ибраила

Отъ Г. А. и А. Абраамович въ Гюргево.

Отъ Г. Евлогия Георгиева въ Галацъ.